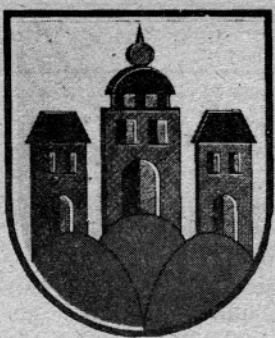

REČICA OB SAVINJI

MOZIRJE

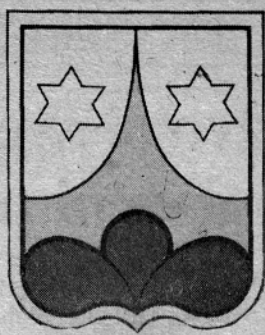
Savinjske

Glasiło socialistične
zveze delovnega ljudstva
občine Mozirje

NOVICE

LJUBNO

GORNJI GRAD

poština plačana v gotovini

Leto XIV
Številka 10
Oktober 1983

Zdravstvo v škripcih

Ko poslušamo na radiu in televiziji v kakih težavah so v zdravstvu skoraj v vseh občinah, potem si marsikdaj mislimo, da sedanje kritično stanje v naši zdravstveni skupnosti ni nič posebnega. Na prvi pogled gre za težave, ki so splošne in jih bo že nekdo reševal, tako si tudi večkrat potolažimo slabo voljo ob poslušanju podobnih sporočil. Na zadnji skupščini zdravstvene skupnosti v Mozirju si delegati ob dejstvu, da bi morali odločiti o valorizaciji in seveda ustreznem rebalansu proračuna, enostavno niso znali odgovoriti na nešteta vprašanja ki so se kar sama od sebe nizala, pa tudi na tista, ki so jih delegacije skupščini zastavile. Že polletni primanjkljaj, ki bo okoli ene stare milijarde din je zagata ki ji ne vemo jasnega izhoda ob tem, da so dovoljena sredstva in še dodatna, znatno preskromna za pokrivanje gmotnih obveznosti. Med SISI prelivanja ni, viški, ki bi se kjerkoli pojavili se morajo po predpisih odvesti na poseben račun in seveda ne koristijo potrebam v občini, do konca leta je še pričakovati, da bodo rdeče številke seveda krepko porastle.

Izvajalci zagotavljajo, da so na meji možnih varčevanj. Koristnikom ne kaže nalagati še dodatna bremena z višjim prispevkom, cene nenehno rastejo in s tem seveda tudi zdravstvene storitve. Vrtimo se v začaranem krogu, tembolj, ker vemo, da gospodarstvo ne zmora dodatnih obremenitev. Ali bi torej kaj koristila naša zavest, se sprašujemo ob takih prilikah.

Ne moremo mimo ugotovitve, da je naša struktura prbijalstva zelo neugodna, saj imamo razmeroma malo zaposlenih, dosti kmetov in upokoencev. Prav zaradi takšnega stanja je nerazumljiva računica republike, ki ni prislunila utemeljeni potrebi po večjih virih iz solidarnosti. Spet je objeljala birokratska miselnost, spet so odločali mimo razumnega, saj bi končno morali upoštevati naše gospodarsko stanje in tudi to, da je danes kmetijstvo še kako važen dejavnik v boju za gospodarsko ustaletev in končno tudi to, da se pač pokolenje stara in bo torej s sodobnimi zdravstvenimi ukrepi vedno višja starostna doba ljudi. To ugotavljajo povsod v naprednem svetu, zato bi morali tudi pri nas tako misliti in potem temu primerno ukrepati.

Izpad solidarnostnih sredstev republike se od samega začetka krepko čuti. Delegati niso mogli dojeti zakaj je vse tisto o solidarnosti tako lepo napisano, pa se je v dejanju tako slabo uresničilo. Končno, o čem naj delegati odločajo, če je bistveno odločanje v drugih rokah?

V nas živi preteklost, živijo spomini na znance, prijatelje in svojce, ki jih ni več med nami. Spomini so bolj živi, če je v nas kanček ljubezni in spoštovanja do preminulih.

Navajeni smo, da na Dan mrtvih prihajamo na pokopališča in okinčamo grobove s cvetjem, prižgemo svečke. Ali pa je naš spomin na umrle tudi sicer prisoten, ali obiskujemo grobove znanih in neznanih prednikov tudi sicer? Če smo v mislih z mrtvimi le ob takih prilikah, potem smo jih prepustili pozabi.

Spoštovanje je, ali pa ga ni; če je, potem je to trajno čustvo, ki narekuje človeku obveznosti, ne le ob Dnevu mrtvih.

Dan mrtvih nas navdaja s spoznanji minljivosti, pogloblja v nas občutek majhnosti in hkrati spoštovanja do pokojnih vsega sveta. Če bi se tega večkrat zavedali, bi bili drug drugemu le prijatelji, ne bi tako hlastali za dobrinami, ki ljudi med seboj mnogokrat hudo ločujejo.

Nekatere misli z 8. seje CK ZKS

V plodni razpravi so med drugimi povedali:

KATJA VANDAL
Stabilizacija ni program države, ampak program delavcev

Vprašujem se, ali res v celoti ravnamo tako kot smo se s sprejemom programa ekonomske stabilizacije tudi obvezali. V začetku poletja je skupščina republiške izobraževalne skupnosti razgrnila svoj pogled na usklajevanje potreb in razvoj vzgoje in izobraževanja. Očitamo mu lahko površnost, pragmatičnost, računovodsko restriktivnost in še kaj. Razburil je predvsem prosvetne delavce, uporabnike je vznemiril bolj kot starše, ki naj bi za šolanje svojega otroka posegli globlje v žep, manj pa kot združene delavce, ki so odgovorni za kakovostno vzgojo in izobraževanje. Stabilizacija ni program države, republike ali občine, je program delavcev, torej tudi prosvetnih. Če smo ugotovili, da na področju vzgoje in izobraževanja ni več takih rezerv, ki bi jih lahko linearno določali od zgoraj navzdol, moramo tudi pošteno ugotoviti, da so rezerve, ki jih lahko poiščemo skupaj uporabniki in izvajalci, ne da bi ogrozili uresničevanje temeljnih družbenogospodarskih in vzgojno izobraževalnih ciljev.

Gre za to, da bomo podružbili vzgojo in izobraževanje tudi tako, da se bomo delavci, učitelji in starši ter otroci povezovali delovno tudi pri reševanju praktičnih, vsakodnevnih vprašanj. Le tako bomo lahko dosegli, da bo izobraževanje delo in delo izobraževanje, oba pa temeljna dolžnost in neodtujljiva pravica naših delavcev.

MILAN MEDEN
V krizi je morala tistih, ki ne sprevidijo človekoljubne narave samoupravljanja

V razpravi je opozarjal na nevarnosti politično-sistemskega reformizma, ki je obsedel nekatere ljudi pri nas. Ti bi radi z reformami vseprek reševali nakopičene gospodarske probleme. Nevarnost tovrstne reformistične mrzlice je po njegovih besedah v tem, da bi utegnili iz celote boja za socialistično preobrazbo produkcijskih odnosov izločiti posamezne ukrepe, zlasti, če bi bili skladni samo s parcialnimi interesi. Dejal je, da je besedičenje o globoki politični krizi pri nas s stališča revolucionarnega gibanja zmeta, kajti socialistična ideja preprosto ne more biti v krizi, ker v krizi ne morejo biti ne svoboda, ne demokracija in ne enakopravnost. V krizi so po Medenovih besedah ravnanja, praksa in morala tistih, ki ne sprevidijo človekoljubne narave samoupravljanja. Zaradi težav, ki pritiskajo, ali celo zaradi sil, ki hočejo izsiliti drugačen politični sistem samoupravljanja, ne smemo dovoliti reform po dolgem in počez. Družbeno politiko moramo v izvedbah vedno znova popravljati in dopolnjevati ne pa reformirati. Razpravo je sklenil tako: „Bodimo previdnejši, ko govorimo, da smo prebrodili še večje težave od teh, ki nas pestijo v gospodarskem in idejnem pogledu danes, kajti pravnoben scenarij se v teatru zgodovine ne ponavlja. S tem pa ne zanikam velike moralne moči izkušnje, ki jih imamo. Menim, da moramo biti komunisti tudi previdnejši, ko tehtamo med nevarnostmi, ki

nam grozijo, kajti nevarno kot centralizem nam je separizem, oba pa podžigata tudi oba velika svetovna indoktrinacijska sistema.”

ANTON LADAVA
Končati s papirnato vojno

„Tisti, ki se vsak dan srečujemo s kritiko, nezaupanjem, slabim razpoloženjem, z vprašanji, na katere ne znamo odgovoriti, okusimo vse breme naše nemoči političnega dela. Ugotavljamo, da ne uresničujemo nalog, ki smo si jih zadali za utrditev idejne in akcijske usposobljenosti zveze komunistov. Zaradi tega so kritike osnovnih organizacij ZK usmerjene navzven, na forume. Komunisti zahtevajo, da naredimo konec papirnati vojni in da se problemov lotimo drugače. Zato pa je treba narediti oceno našega ravnanja v preteklosti”, je med drugim povedal Anton Ladava.

Dejal je, da komunisti ugotavljajo, kako je družbena produktivnost odločno prenizka, da imamo prerazkošno nadgradnjo ter da izvozna usmeritev gospodarstva ni zadostna. Kritično je govoril o izgubljanju narodnega dohodka na račun slabe naložbene politike in prevelikih proizvodnih zmogljivosti. Vse več je pritiskov na prelivanje dohodka med panogami in popuščanja velikim gospodarskim sistemom, ne glede na njihovo poslovno uspešnost, usmeritev in razvoj.

Anton Ladava je izrazil pričanje, da smo na račun velikih organizacij, zanemarili kakovostne gospodarske celice, omogočili izničenje poslovne morale, dovolili fiktivni dohodek. Zavoljo tega je tudi prišlo do nekontrolirane emisije de-

Mesec požarnega varstva

V času, ko posledice požarne stihije načenjajo socialno varnost delovnega človeka in ko rušijo tudi stabilizacijska prizadevanja, je naša dolžnost za vključevanje občanov vseh starosti v borbo zoper neznanje, malomarnost in neodgovornemu ponašanju do požarnega varstva.

To pomeni, da moramo v mesecu požarnega varstva nameniti posebno pozornost usposabljanju in vzgoji človeka, da bo v primeru potrebe pravočasno in strokovno ukrepal. Tudi samozaščitno ravnanje na področju požarnega varstva je pomembna sestavina splošne ljudske obrambe, družbene samozaščite in važen

člen splošne varnosti. Mesec požarnega varstva naj bo letos bolj kot doslej usmerjen v krajevne skupnosti, saj je tudi največ izvorov požarne nevarnosti in drugih nesreč v krajevnih skupnostih.

V akcijo naj se vključijo vsi hišni sveti s tem, da organizirano odstranijo vse pomanjklivosti in odpravijo možna žarišča požara. Hišni sveti, delovne organizacije, ustanove, obrtniki in krajani naj preizkusijo v tem mesecu pripravljenost ter usposobljenost stanovalcev in drugi na področju požarne samozaščite.

V KS naj se organizirajo odbori za izvedbo programa „mesec požarnega varstva”, skupno z gasilskimi organizacijami naj sestavijo program in ga izvajajo. V odborih naj bodo še predstavniki CZ, DPO, TOZD, hišni sveti, šole in drugo.

Vse to pa ima namen zmanjšanje vsakoletnih materialnih škod, ki nastajajo tako v družbenem, kakor tudi v zasebnem sektorju. Statistično je dokazano, da 80% požarov povzroči človek sam s svojim ravnanjem, zaradi nepoučenosti, nepredvidnosti pa celo malomarnosti. Posledice pa terjajo ogromno materialno škodo in celo človeške žrtve. Povzročene škode gredo vsako leto na širšem območju v milijardne zneske. To je pač prevelik davek za vsakega posameznika pa tudi celotno družbeno skupnost. Nevarnost požarov je prisotna vsak dan, povsod, kjer živimo in delamo.

Skrb za preprečevanje požarov naj ne bo samo v mesecu požarnega varstva, ampak mora postati trajna skrb in naloga vsakega krajana, skratka postati mora del naše kulture.

Aktivnosti v mesecu požarnega varstva so del akcije NNPN „83. Zato bo pri tem potrebno sodelovanje družbenopolitičnih organizacij, šol in CZ v vsaki KS.

Predsedstvo Obč. GZ Mozirje je že sprejelo okvirni program, hkrati pa tega posredovalo vsem gasilskim organizacijam v občini. Sprejeti program ima po svoji vsebini namen opozoriti krajane o nevarnosti in posledicah požarov, ki ga pa lahko društva po KS po potrebi še dopolnijo.

Akcija meseca požarnega varstva naj torej spodbudi slehernega občana, vse delovne in druge organizacije, šole, hišne svete, samoupravne organe in druge, k uresničitvi zastavljenih ciljev. Skratka, akcija naj bo množična pod geslom: varnost pred požarom — naša vsakdanja skrb! Če bo temu tako, bo tudi namen dosežen.

H. F.

narja in do prevelikega zadolževanja v tujini. Dodal je še, da je klirinški dolar v primerjavi z ameriškim, prevrednoten in opozoril, da so postali kompetencijski posli domena velikih, ki pa za družbene potrebe ne prispevajo dovolj.

ALOJZ VINDIŠ
Porazdeliti breme stabilizacije

„Delovni ljudje in občani podpirajo stabilizacijska prizadevanja in so pripravljeni prispevati svoj delež k prebroditvi gospodarske krize. Čutiti pa je zaskrbljenost, ker stabilizacijska prizadevanja še niso prodrla do te mere, da bi postala del našega vsakdanjega življenja. Med delovnimi ljudmi so razburjenje in negodovanje povzročili osnutki ukrepov na področju davčne politike. Delavci so pripravljeni podpreti vse tiste ukrepe, ki bi preprečili neupravičeno bogatenje oziroma zajeli tisti del dohodka, ki ne izvira iz dela. Skrajni čas je, da se odločimo, kaj je skromna počitniška hišica, kaj čoln in jahta in da ločimo „fiščka” od drugih avtomobilov. Za sestavo davčne lestvice ne potrebujemo nobenega modrovanja in ne lotevamo se tistih nepremičnin, ki so si jih delavci s trudom zgradili, da imajo streho nad glavo.”

V nadaljevanju je Alojz Vindiš—Dunda poudaril, da doslej breme ekonomske stabilizacije ni bilo enakomerno porazdeljeno, saj so bili najbolj prizadeti neposredni proizvajalci. Opozoril je, da delavci zaradi zmanjševanja standarda ne morejo več sprejeti takih samoupravnih odločitev, ki bi njihove dohodeke še zmanjšale.

Izvršni svet o davčni politiki

Člani Izvršnega sveta pri SO Mozirje so na eni svojih sej temeljito proučili stanje v davčni politiki in sprejeli naslednje ugotovitve in sklepe:

V politiki odmere oz. dokazovanja davčnih osnov je nesporno doseči spremembo v tem, da bo davčni zavezanec sam opredelil in dokazal višino svojega dohodka, ne pa da to delajo zunanji organi, ki v strokovnem pogledu večkrat temu niso kos. Še posebej to velja za tako imenovane sporne dohodkovne oz. davčne napovedi.

V IS se bomo zavzemali za reformo davčne politike v tem smislu, da se opredelijo kriteriji in osnove za obdavčitev, ter da se opredeli stalnejša davčna politika. Sedanja davčna politika na eni strani odraža le fiskalnost, na drugi strani pa zahteva visoko tehniko tudi zaradi stalnega spreminjanja osnov obdavčitve. Vse to zahteva veliko administracije, tako pri davčnih zavezancih, kot v Upravi za družbene prihodke.

V davčni politiki moramo doseči večjo stopnjo selektivnosti, t. j. vplivanja na razvojna hotenja v posameznih občinah, kar pomeni, da moramo občinskimi organom pustiti več manevrskega prostora za oblikovanje davčne politike.

V IS predlagamo, da se mora davčna politika še bolj odpreti javnosti, zato predlagamo, da se objavijo nekatere davčne napovedi in odmere

pravilnih davčnih zavezancev. V tem kontekstu predlagamo tudi, da se čimprej oformi družbeni svet, ki bo pomagal pri kreiranju davčne politike v celoti.

Dokumenti in inštrumenti, ki uresničujejo izvajanje davčne politike morajo biti pravočasno posredovani ustreznim organom, predvsem pa delegatski skupščini, da bomo lahko na njihovo vsebino tudi pravočasno vplivali.

Nujno je poostri kaznovanje politiko, ki mora v večji meri prispevati k samodisciplini davčnih zavezancev.

V Upravi za družbene prihodke v naši občini pa nalogamo v izvajanje davčne politike naslednje:

— da kadrovsko okrepi predvsem nadzorne službe,

— da poostri kontrolo nad odmernimi davčnimi osnovami,

— da poskrbi za pravočasno izterjavo zapadlih obveznosti davčnih zavezancev,

— da nadalje izboljša odnose s samoupravno interesno skupnostjo glede odmere in pobiranja prispevkov od davčnih zavezancev za skupno porabo.

Vse aktivnosti mora zastaviti v cilju enakomerne obremenitve in dohodkovne možnosti davčnih zavezancev, saj bo tako zagotovljen enakopraven prispevek k gospodarski stabilizaciji.

glo sodobno oskrbovanje živine, silosi, paša, predvsem planinska in podobno. Pri mleku se kaže porast v količinah, tako računajo, da bo letos za 7% več mleka odkupljenega kot lani. Zelo dobro se razvija reja plemenskih živali. Kmetje se oskrbujejo iz lastnih hlevov in viške odprodajajo, saj je za našo živino zanimanje. Pa bi bilo še večje, če na jugu države ne bi bila takšna suša, ki je hudo omejila število živine. Vendar je opaziti skrb živinorejcev, da ostane najboljša živina doma.

Spričo krmne oskrbe živine postaja iz leta v leto pomembnejše planinsko pašništvo. V naši občini je pašnikov dovolj in so se nekdanji bolj koristili kot danes. Površine so marsikje zanemarjene, zato bi morali več vlagati v čiščenje pašnikov in seveda pri tem upoštevati potrebe po gnojenju. Glede na to, da bi pašniki lahko predstavljali možnost prehrane za veliko število živali, se še premalo izkoriščajo. Vendar se tudi koriščenje planinskih pašnikov postopno povečuje.

V naši dolini imamo vrsto izrednih pridelovalcev mleka. Ob polletju je bil po oddani količini mleka na prvem mestu Jože Marolt-Brecelj iz Brezij (36.000 litrov), sledil mu je A. Bastl-Tonk iz Devc (34.000 litrov) in Tone Brinjavc-Hudobrenik iz Brezij (30.000 litrov). Tu smo navedli le prve tri po količini oddanega mleka, seveda pa je prizadevnih živinorejcev v dolini še mnogo.

Med obema vojnama je bil preko Savinje med Ljubnim in Lučami Jezernikov most. Ko je nenadoma Savinja narastla in podrli pregrade za katerimi so bile ogromne količine plavljenega lesa, je vodna ujma divje odnesla les nizdol po Savinji in uničila Jezernikov most, ogromno skalo pa prestavila za nekaj deset metrov nižje po strugi. Preko te skale so pozneje speljali ozko brv k Šiljarjevim.

Aktivnost mladih v MGA

Veliko se govori in piše o stabilizacijskih prizadevanjih in drugih težavah. Tokrat je članek namenjen prizadevanju in vključevanju mladih v vsakodnevna prizadevanja in organiziranost za premagovanje trenutnih težav. Z boljšo organiziranostjo in obveščanjem lahko tudi mladi veliko pripomorejo k reševanju teh problemov.

Mladinci GORENJA — MGA so po junijski volilni konferenci veliko bolj aktivni kot poprej.

Času in aktivnosti primerno urejujejo svojo oglašeno desko in bolj kot doslej sodelujejo z družbenopolitičnimi organizacijami in organi samoupravljanja. V prostorih jedilnice so organizirali razstavo samouka Jožeta PUNČUHA, sledila pa bo tudi

razstava sodelavca Gorenja Francija LESJAKA. Imeli so tudi že več delovnih akcij, zadnjo po končanem delu s piknikom ob pogovoru o bodočih delovnih in drugih akcijah. Tesno sodelujejo z občinskim mladinskim vodstvom in sledijo vsem njihovim akcijam in delu. V jesenskem času bodo organizirali tekmovanje v kegljanju in streljanju, v zimskem času pa tekmovanje v sankanju.

V sami delovni organizaciji dobro sodelujejo v akciji „režijci v proizvodnji“ in tako po svojih močeh z delom in splošno aktivnostjo pomagajo k boljšemu jutri z željo, da bi v ta dogajanja in aktivno delo pritegnili še ostale do sedaj neaktivne člane mladinske organizacije.

Ivo Novak

V novem združenem nakupnem centru imajo sedaj sodobne trgovske prostore.

Razmišljanja v Gozdnem gospodarstvu

V Gozdnem gospodarstvu Nazarje so že pred časom ugotavljali, da sedanja organiziranost delovne organizacije ne odgovarja uspešnosti poslovanja. Vodstvo je izdelalo možni predlog spremembe in ga dalo v proučitev izvršnemu svetu SO Mozirje, da bi se o njem izrekli. Nato pa bi sledil samoupravni postopek v sami delovni organizaciji. Izvršni svet je dani predlog podprl, zato bodo takoj pristopili k izdelavi ustreznih utemeljitev, predvsem pa bodo stvari še ekonomsko in tehnično temeljito proučili. Šele nato je možno o novi organizaciji v Gozdnem gospodarstvu pričeti pot odločanja.

Zakaj gre? Predlog predvideva združitev celotnega družbenega sektorja v eno TOZD, kar bi omogočilo

boljšo izrabo delovnega časa, strojev in večjo učinkovitost. V zasebnem sektorju bi se organizacija v ničemer ne spremenila. Ostala bi tudi TOZD Transport in gradbeništvo, ki opravlja usluge vsem ostalim organizacijam združenega dela, pa tudi zunaj podjetja. Po predlogu bi torej naj imelo Gozdno gospodarstvo dve TOZD v zasebnem sektorju (TOK Nazarje in TOK Šoštanj), TOZD gozdov v družbenem sektorju, TOZD Transport in gradbeništvo in Delovno skupnost skupnih služb.

V Gozdnem gospodarstvu se sedaj lotevajo vseh potrebnih pismenih utemeljitev in menijo, da bi nova organiziranost lahko zaživel sredi prihodnjega leta, če bodo tako odločili samoupravni organi.

Položaj višinskega kmeta

Položaj višinskega kmetijstva na območju naše občine je v splošnem enako težak kot podrugod v predalpskem svetu Slovenije.

Soočiti se moramo z nekaterimi problemi, ohranjanja gospodarske aktivnosti tega prostora, za katerega z besedami in resolucijami vedno bolj poudarjamo obrambno-strateški pomen, mnogo premalo pa kot družbena skupnost — skrbimo zanj z dejanji.

V globalnem konceptu agrarne politike vse do danes še ni bilo v celoti ekonomsko priznanih razlik med ravninskimi in višinskim kmetijstvom, čeprav je splošno znano, da so v hribih neprimerno težji naravni pogoji pridelovanja, ki se odražajo v 30 — 40% višjih pridelovalnih stroških.

Objektivno težavnejša in občutno dražja proizvodnja hrane na hribovitih in višinskih kmetijah torej ni deležna v zadostni meri ustreznih družbenih stimulacij, zato se srečujemo z vse številnejšimi problemi nasledstva oz. nevarnostjo „praznenja“ višinskega prostora. Ti negativni pojavi so še toliko bolj zaskrbljujoči, ker je dve tretjini kmetij v hribovitem svetu, razpolagajo pa s 70% vse kmetijske zemlje. Pogoji, v katerih višinski kmetje bolj ali manj uspešno opravljajo družbene nadvse pomembne funkcije — proizvodnjo hrane, ohranjanje kulturne podobe krajine in krepitev obrambne sposobnosti prostora — so premalo družbeno ovrednoteni oz. priznani.

V utemeljitev navajamo le najvažnejše:

— Izgradnja gospodarskih objektov, stanovanjskih hiš in infrastrukture (ceste, vodovodi, elektrifikacija, telefonsko omrežje...) je znatno dražja kot v ravnini zaradi višjih transportnih stroškov.

— Kljub strojni opremljenosti je produktivnost dela do 50% nižja, marsikje pa strojna obdelava sploh ni mogoča.

— Število delovnih nezgod je s širjenjem kmetijske in gozdarske mehanizacije znatno večje zaradi nevarnejših delovnih pogojev v strminah.

— Pogoji za šolanje kmetičkih otrok iz oddaljenih zaselkov

so bistveno težji, zelo majhne pa so možnosti za vključevanje predšolskih otrok v male šole in organizirano varstvo v vrtcih.

— V zimskih mesecih so zelo otežkočene prometne razmere, zlasti kadar gre za nujne intervencije zdravstvene ali veterinarske službe.

— Zimsko vzdrževanje prometnih poti je zelo zamudno in drago.

Navedeni in še mnogi drugi vzroki, med katerimi je izredno pereče tudi neurejeno kreditiranje stanovanjske izgradnje za kmete, botrujejo naslednjim pojavom kot so:

— šibka ekonomska osnova gospodarjenja zaradi nižje produktivnosti v težkih naravnih pogojih,

— opuščanje obdelave kmetijske zemlje, ki so jo predniki skozi stoletja in z velikim trdom izkrcili gozdu,

— propadanje kmetij ostarelih gospodarjev, ki so ostali brez potrebne delovne sile za obdelovanje zemlje,

— nejasna perspektiva nadaljnjega obstoja mnogih kmetij brez zagotovljenega naslednika,

— vse večje težave s pridobitvijo zakonskega partnerja za mlade prevzemnike kmetij.

Na območju občine Mozirje je stanje v tem pogledu zaskrbljujoče. Kljub vzpodbudnim dosežkom pri preusmerjanju kmetij v tržno proizvodnjo, je v letu 1977 izvedena anketa pokazala, da več kot 30% od skupnega števila čistih kmetij nima razvojne perspektive, 25 kmetij pa je bilo po evidenci zadnjih let že opuščeni. Opuščeni je tudi skoraj polovica pašnikov, za preostale pa je bilo vloženih precej naporov, da bi jih gospodarsko ponovno čim bolj izkoriščali. Če bomo dovolili, da se bodo takšne negativne tendence nadaljevale, bi bila storjena nepopravljiva narodnogospodarska škoda, daljnosežne posledice pa neslutene. Zato smo vsi, bodisi neposredno ali posredno odgovorni za razvoj kmetijstva dolžni, da poskrbimo za pravočasne preventivne in sanacijske ukrepe, da bi lahko nezaželjene razvojne trende preobrnil v obetavnejšo smer.

Liza Lik v Žalcu

Naša likovna ustvarjalka Liza Lik je po več uspešnih razstavah po Sloveniji pripravila v Savinovem likovnem salonu v Žalcu razstavo svojih del.

Uvodne besede o delu umetnice je povedal dr. Ivan Sedej. Za glasbeni spored, pa sta poskrbela Brina Zupančič-Rogelj in Emil Carli.

Nepravilno poročanje

V nekaterih sredstvih obveščanja so pisali, da so delavci v nekaterih delovnih organizacijah v naši dolini prekinili delo, da bi uveljavili svoje zahteve po drugačnem delovnem času. V zvezi s tem so nam v Elkrju pojasnili, da ni šlo pri njih za prekinitev dela, pač pa za samoupravno dogovorjen zbor delavcev, ki so ga podprle družbenopolitične organizacije kolektiva. Takoj, ko so delavci izrazili željo, da bi ustrežneje uredili delovni čas, so sklicali zbor delavcev za dopoldansko in popoldansko izmeno. Na enem izmed sestankov je sodeloval tudi predsednik IS SO Mozirje, Franc Miklavc.

Elkroju je pretežno ženski kolektiv, zato je bilo razu-

mljivo prizadevanje delavk, ki so največkrat matere in žene, da zaradi izmeničnega dela pričnejo delati ob 6. uri, saj na tak način po dopoldanskem delu vendarle pridejo uro prej domov, kjer imajo še marsikaj za postoriti.

Zbora sta potekala povsem urejeno in ni bilo samovolje. Vodstvo delovne organizacije je z razumevanjem podprlo predlog delavcev, ki so izrazili željo, da bi tako delali po vsej občini.

V Elkrju menijo, da drugačno prikazovanje stanja škoduje njihovu ugledu in da so vsakič, ko je šlo za upravičene želje delavcev reševali stvari po samoupravnih poti.

Solčava praznuje!

Krajevna skupnost Solčava praznuje 24. oktobra svoj krajevni praznik.

39 let je že minilo od tistega dne, ko je sovražnik spremenil Solčavo v eno samo veliko baklo. Požgal je 260 hiš in gospodarskih poslopij od Podolševe, Matkovega kota, do Logarske doline in vasi Solčava.

Ljudje se tega z grenkobo spominjajo, saj se tega ne da pozabiti. Da pa bi čimbolj dostojno počastili ta spominski dan se trudijo, da bi kar najbolj zabrisali sledove vojne in z njim spomine nanjo. Zato so še tembolj veseli, kadar lahko slavijo delovno zmago, na primer otvoritev kakšnega novega družbenega objekta. Eno od teh zmag so uspeli izbojevati tudi letos.

Na Klemenči jami je solčavsko planinsko društvo 25. septembra svečano odprlo prenovljeno planinsko postojanko, kar je res velik uspeh solčavskega planinskega društva, oziroma pešice zagnanih planincev, ki so uspeli akcijo izpeljati do konca, posebno v teh stabilizacijskih časih. Ta koča je tudi velika pridobitev za slovensko planinstvo, zato ni naključje, če je PZS odlikovala z zlatim znakom

tov. Štebe Ignaca, s srebrnim znakom PZS tovariše Iko vic Edvarda, Iko vic Antona in Vider Valenta z bronastim znakom tov. Havdej Damjana, Jezernik Janeza, Poličnik Antona, pohvale pa sta prejela Slapnik Olga in Vršnik Tinče.

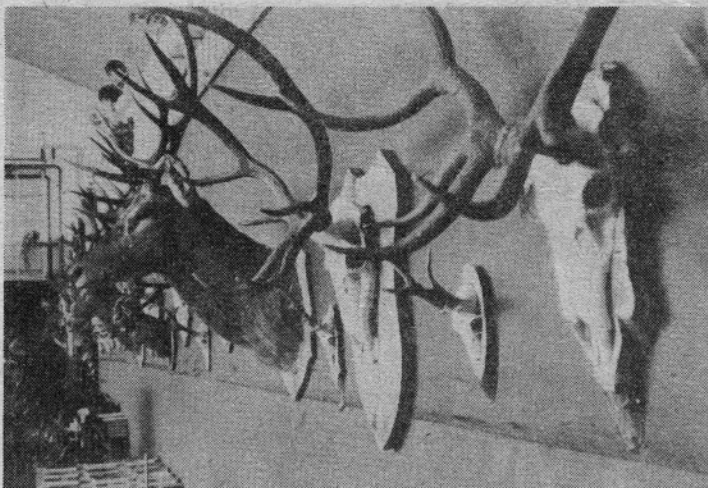
Druga takšna zmaga, za kra-jane še bolj pomembna, pa je dograditev Doma gasilcev. Ideja za obnovo je bila podana že pred tremi leti. Vsled pomanjkanju finančnih sredstev je delo le počasi napredovalo. Tudi tu se je le peščica gasilcev z vso vnemo zagrizla v gradnjo. Toda uspelo je.

Lep dom, ki stoji na mestu, kjer je bil prej star, bodo svečano predali svojemu namenu na sam krajevni praznik. Spet velika pridobitev za kra-jane, posebno na področju družbene samozaščite.

Da bo praznovanje popolnejše bo športno društvo organiziralo še šahovski turnir, strelska organizacija pa tekmovanje z vojaško puško.

F. P.

Krajevna konferenca SZDL pa čestita vsem krajanom k njihovu prazniku.

Na lovski razstavi v Gornjem gradu so prikazali izredne primerke rogovja

Novo vodstvo ZSMS v občini Mozirje

Občinska konferenca ZSMS Mozirje je pred tedni sklicala volilno programsko konferenco na kateri so podali poročila o delu občinske konference in njenih organov. Obravnavali so pripombe na predlog pravil o organiziranosti in delovanju občinske konference in jih nato z ustreznimi dopolnili sprejeli. Nato so predlagali novo vodstvo in vsak predlog utemeljili, na kar so izvedli volitve. Občinsko konferenco bo poslej vodil Andi Ermenc,

njegov namestnik je Jože Štorgelj, sekretar pa Antonija Šporin. Člani predsedstva so iz posameznih osnovnih organizacij ZSMS. Svet za družbeno ekonomske odnose vodi Tomaž Križnik, svet za družbenopolitični sistem Jasna Miklavc, svet za vzgojo in izobraževanje pa vodi Sabina Sušnik.

Konferenca je nato razpravljala o predlogu programskih usmeritev za obdobje 1983/84 in jih s pripombami sprejela.

Kako z RTC Golte?

Vsakdo je lahko zasledoval v javnih sredstvih obveščanja potek prizadevanj, da bi se bodočnost RTC Golte zagotovila. Žal so bila vsa prizadevanja, da bi stvari reševali preko konzorcija, pozneje samoupravne interesne skupnosti, zaman. Na medobčinski ravni si sedaj prizadevajo zbrati potrebna sredstva za pokrivanje stroškov, oziroma amortizacije za žičniški sistem in naprave na Golteh. Predlog je, da bi združevali sredstva, ki bi se zbrala iz povišane stopnje (za 0.04%) preko občinskih telesnokulturnih skupnosti občin Mozirje, Žalec, Celje in Titovo Velenje. Sporazum bi določal dobo 5 let, zbrali pa bi letno okoli 11 mio din.

Gostinski del centra bi naj po prvih predlogih prevzel Turist Mozirje, vendar do tega ni prišlo, čeprav bi šlo v bistvu za najemni odnos. Sedanjí upravljalec DO Paka iz Titovega Velenja, bo še za letošnjo sezono zagotovil gostinsko poslovanje na Golteh, vendar mu bo treba pomagati z gostinskimi kadrom v naši občini.

Občine, ki bi zagotavljale pokrivanje amortiza-

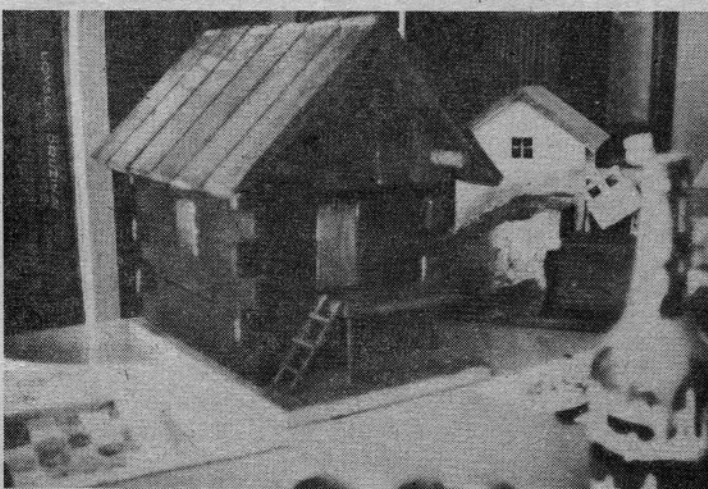
cije, bi morale preko delovnih organizacij poskrbeti za usposobitev naprav na Golteh do sezone. Mišljena je pomoč v materialu in delovni sili.

Če bi navedeni načrti uspeli, bi DO Paka oskrbovala hotel na Golteh tudi preko leta, kar bi pomenilo, da bi kolektiv dobil redno zaposlitev in ne le sezonsko, kot je bilo to doslej.

Seveda so nakazane le začasne rešitve. Za RTC Golte bi morali pridobiti močnega poslovnega partnerja, ki bi gmotno zagotavljal obstoj in razvoj. Zavedati se je treba, da bi likvidacija pomenila uničenje vseh dosedanjih prizadevanj, da ostanejo vložena družbena sredstva v uporabi za domače zaledje.

Spodnjo postajo upravlja sedaj Turist, vendar pa bo DO Paka oskrbovala v naprej vse gostinske zmogljivosti, razen koč, ki pripada mozirskim planincem.

Vabimo trgovske delavce, ki so trenutno brez zaposlitve, da se vključijo v kratek tečaj za usposobitev v gostinskem delu, tako bi si pridobili možnost dela na Golteh.

Zanimivosti ročnega dela v OŠ na Ljubnem

Krajevna skupnost Nazarje

Ker gre za krajevno skupnost v kateri živijo pretežno zaposleni, se pravi delovni ljudje v strnjem naselju, je seveda še bolj zanimivo, kako poteka delo v krajevni skupnosti. Z nami je govoril predsednik sveta KS Nazarje inž. Marjan Dobravc, ki opravlja te naloge šele prvič, vendar pa je že prej delal v svetu KS, tako mu je delo za svoj kraj dobro poznano.

Nazarje se je razvilo pravzaprav po drugi vojni v strnjeno naselje. Zrasli so bloki, stanovanjske hiše, število prebivalcev je hitro naraščalo, saj je v kraju največji industrijski kolektiv v občini. Prav zaradi takšne hitre rasti, pa so tudi potrebe vse večje in delo v KS zelo zahtevno!

Ko je pogovor nanesele na stanovanjska vprašanja, je predsednik Dobravc izrazil prepričanje, da v samem kraju ni večjih težav. Trenutno sta v zidavi dva stanovanjska bloka, ki bosta nudila streho skupaj 84 družinam. Tako seveda bi bilo zmotno misliti, da v Nazarjah prebivajo le delavci tudi tam zaposleni. Delovne organizacije nakupujejo stanovanja in to iz raznih krajev doline. Seveda se pa z rastjo kraja in povečanjem števila mladih družin postavlja vprašanje otroškega varstva, ki je že ozko grlo v družbenem razvoju kraja. S tem se bodo torej morali v KS v kratkem spoprijeti.

Krajani so mnenja, da tudi šolske prilike v kraju ne zadostajo. Tako otroci nimajo prostora za telesno kulturno dejavnost, tudi ustreznega igrišča ni. Sploh prevladuje mnenje, da ni bodočnosti v takšni obliki šolanja, kot je sedanja. Ko se starejši otroci vozijo iz kraja v drugo šolo, se kaj hitro odtujijo in doma nastane vrzel v kulturni, športni in še kateri dejavnosti. Svet KS Nazarje je na ta vprašanja že opozoril in bo še naprej opozarjal. Izkušnje narekujejo spremembe, ki seveda niso možne takoj. Sicer so v šoli lepo uredili kuhinjo, ta služi tudi vrtcu.

Preskrba v kraju je narekovala uveljavljanje potrošniškega sveta pri krajevni skupnosti. Tesno sodelujejo z oskrbovalci kraja in kot vse kaže s skupnimi močmi uspešno rešujejo v okviru možnosti vprašanje založenosti trgovin. Tudi nekatere manjkajoče uslužnostne dejavnosti so zagotovili, seveda se ob tem soočajo s pomanjkanjem ustreznih prostorov, zato so se povezali z graditelji blokov, ki naj bi v bodoče zagotovili v novih stavbah tudi poslovne prostore.

Obmejni razgovori z Avstrijo

Znano je, da si naša država prizadeva že polnih 17 let urediti obmejni prehod Pavličevo sedlo. Z naše strani je vsaj toliko možnosti, da bi z enakimi prizadevanji na drugi strani meje, promet lahko stekel. Pred časom se je v naši občini mudil France Presetnik, predsednik republiškega komiteja za mednarodne odnose, ki je hkrati predsednik jugoslovanske delegacije v mešani meddržavni komisiji (Avstrija—Jugoslavija). Lani je ta komisija zasedala na Bledu, letos pa bo v Eisenstadtu na Gradiščanskem.

Skupaj s predstavniki naše občine so obravnavali stanje omenjenega mejnega prehoda.

Pohvaliti je treba mlade, ki si prizadevajo v vseh smereh udejstvovanja. Tako so zelo uspešni v športu, kjer ŠD Vrbovec združuje košarkaše, nogometaše, odbojkarje in kegljače. Prosvetno društvo Jelka pa se lahko pohvali s kakimi 25 rednimi delovnimi člani, ki poskrbijo za igre, proslave in druge kulturne prireditve v kraju. Sploh je mladina v Nazarjah prizadevna tudi pri tabornikih, ki so se zelo dobro razvili.

Najbrž pa pesti vse krajevne skupnosti ista težava — ni denarja. Ali bolje, premalo ga je za potrebe! Marjan Dobravc meni, da glede tega še nismo našli ustreznega izhoda. Kljub temu, da ljudje marsikje radi pomagajo s prostovoljnim delom in denarjem, je nemoogoče vse breme razvoja nekega kraja preveliti na njihova pleča. KS Nazarje je obremenje-

Marjan Dobravc

na s številnimi komunalnimi nalogami, te pa so vezane na precejšnja gmotna sredstva. Tudi že kar običaj je, da vsakdo kaže glede pristojnosti za naloge kar na krajevne skupnosti, pa je naloga njihova stvar ali ne. Tudi tu ni dosti storjenega! V Nazarjah razmišljajo, da bi si zagotovili trajen vir najnujnejših sredstev iz delovnih organizacij, če bo pa to šlo, ali ne, se bo kmalu videlo.

Tudi v Nazarjah menijo, da bi kazalo nekatere odločitve v samih naseljih tesneje sprejemati s krajevno samoupravo, posebno velja to poudariti pri koriščenju prostora, pa tudi pri nekaterih komunalnih vprašanjih. Trenutno so v KS Nazarjah na tem, da posodobijo cestne odseke na pokopališče, v nekatere zaselke in v samem kraju. To so uspeli ob vsestranskem sodelovanju krajanov.

V turizmu boljše

Letošnja turistična sezona v naši dolini je bila uspešnejša od lanske. Številke, ki so jih zbrali v mozirskem Turist biroju so obetavne in zajemajo nočitve v času od 1. 1. do 31. 7. 1983.

Po teh podatkih je bilo v dolini nočitev skupaj 22.331. Od teh pa kar 2.778 tujih gostov. Prednjačijo turistične kmetije, ki beležijo v na-

vedenem času 2.749 domačih in 718 tujih nočitev. Odločno pa se čuti dejavnost šotorišča Menina v Varpolju, saj je tam bilo 83 domačih in 1050 tujih nočitev. Gledano v odstotkih, je bilo v opazovanem obdobju napram lanskemu letu letos za 44,1% več domačih in za 85% več tujih nočitev. Zanimive bodo primerjave med obema letoma ob koncu 1983.

V komunalnem podjetju drugače

V mozirskem komunalnem podjetju se stvari po uvedeni in končanem ukrepu družbenega varstva urejajo. Novo imenovani vršilec dolžnosti direktorja Rade Rakun, sicer dipl. inž. organizacije dela, doslej načelnik oddelka za občo upravo pri SO Mozirje, meni, da bo bodoče zoženje dejavnosti zagotovilo obstoj nekoliko skrčenega kolektiva. Komunalno podjetje se bo namreč v naprej bavilo dejansko le s komunalnimi nalogami in je že sedaj za to kadrovsko usposobljeno.

Ko smo z direktorjem Rakunom preleteli načrte, ki jih imajo kot vodilo za bodočo dejavnost, smo lahko ugotovili, da gre za odvoz smeti, ureditev osrednjega smetišča v Homu, uslužnostne dejavnosti nizkih gradenj, vzdrževalne dejavnosti, upravljanje z bočnim kolektorjem in zagotovitev tistih obrtniških del, ki jih sedaj le težka zagotavljamo, kot kleparske, vodo-vodno—inštalacijske, ključavničarske usluge, nikakor pa se na tem področju ne bodo spuščali v proizvodne smeri.

Samoupravne interesne skupnosti bodo delovale, kot že sedaj, povsem samostojno, se

pravi ločeno. Odnosi, ki lahko nastanejo bodo le poslovni, se pravi, Komunalno podjetje je lahko izvajalec nekkih, od SIS naročenih del. Prav je, da ob tem poudarimo, da občani še vedno premalo ločijo dela in naloge SIS in Komunalnega podjetja, ki se bo v naprej imenovalo Komunalna organizacija Mozirje.

Kako pa je z dvema TOZD nekdanjega VEZ Mozirje, ki sta zašla v težave in sta v redni likvidaciji? Gre za TOZD Učila v Bočni in TOZD Kovinarstvo na Rečici. V prvem primeru so si prizadevali, da bi kolektiv delal naprej, pač s prilagojenim programom, vendar niso uspeli. Na Rečici pa so sami člani kolektiva predlagali likvidacijo. To je bilo na sestanku v mesecu avgustu, saj so ugotovili, da zaradi šibke ekonomske podlage in slabe tehnične opreme ne zmorejo proizvodnih nalog s katerimi bi uspešno nastopali v konkurenci s podobnimi proizvajalci.

Da mislijo resno, je videti tudi iz kadrovskih sprememb, saj so od nekdanjih 122 zaposlenih prišli na 53 in še med temi so le strokovno usposobljeni ljudje.

Teden domačega filma v Celju

Tudi letos bo v času od 2. do 9. novembra 1983 v Celju velika predstavitev domačega filma. Že enajstič pripravila to ugledno prireditve uredništvo Novega tednika in Radia Celje. Posamezne delovne organizacije nastopajo kot gostiteljice in tako sodeluje pri tej manifestaciji domače filmske ustvarjalnosti doma kar Celje. In kaj med drugim je zapisal eden prizadevnih organizatorjev prireditve Branko Stamejčič:

Pripraviti prireditve s tako obsežnim programom gotovo ni preprosto. In tudi poceni ni. V zaostrenih gmočnih pogojih je to še tem težja naloga. Zato niti ni pretirano čudno, da je že slišati pripombe in vprašanja o tem, ali Slovenija ob razmeroma še vedno skromni filmski proizvodnji resnično potrebuje vsako leto manifestacijo, kakršna je Teden domačega filma.

Organizatorji trdimo, da je kulturno poslanstvo in izrazita delovnost te manifestacije namreč daleč presegata zgolj slovenske ali celo (po žal še vedno prisotnem mnenju) lokalne celjske okvirje. Sprejeta

in z družbenim dogovorom verificirana programska usmeritev Tedna je namreč naravnana mnogo dlje kot le v festivalsko revijo slovenskih in domačih filmov. Delovna je v nenehnem podružbljanju razmišljanj in filmskih snovanj na ravneh od proizvodnje, distribucije in prikazovanja filmov do filmske vzgoje najmlajših in najstarejših ljubiteljev domačega filma. Z vsem, kar se v filmskem sporedu pojavlja ob slovenskih filmih pa ponuja realne možnosti vrednotenja vloge in mesta slovenske kinematografije v jugoslovanskem prostoru. Ker se tega v celoti zavedajo tudi v celjskem združenem delu (pa tudi v nekaterih delovnih organizacijah izven celjskega območja), ni bilo pretirano težko skleniti finančnega kroga te manifestacije, ki se približno v treh četrtinah financira prav iz tega vira. In prav odločenost združenega dela, da ohrani in še naprej vsebinsko razvija ter bogati svojo filmsko manifestacijo v Celju, je največja moralna obveznost za organizatorje. Obveznost je spodbuda hkrati, dokaz da stopamo po pravi poti.

Nekdanjo mesarijo v Gornjem gradu so planinci s prostovoljnim delom lepo uredili. Sedaj je v okras!

Še o delovnem času

Zaradi vesti o prekinitvi dela v naših delovnih organizacijah Glin, Elkoj in ZKZ, smo se zglasili pri predsedniku SO Mozirje Alojzu Plazniku in ga povprašali kako se bodo stvari glede delovnega časa urejale. Vest o prekinitvi dela je navedla vzrok v novem delovnem času. Predsednik Plaznik je pojasnil, da v nobenem od navedenih primerov ni prišlo do prekinitve dela. Res je, da so delavci predlagali pričetek dela ob 6. uri in ne ob 7. uri, kot je priporočilo republiških sredin. Vendar pa so te predloge podali na organiziranih sestankih, torej le po samoupravnih poti.

Res je, da so priporočila o pričetku delovnega časa naletela na različne odmeve. Zlasti je prišlo do izraza drugačno mnenje tam, kjer imajo dvoizmensko delo, pa še prete-

žno žensko delovno silo. Takšen primer je pri nas Elkoj. Seveda pa so povsem samovoljno ravnali v Smreki, ko sploh niso ravnali po priporočilih, kar je gotovo nepravilno, saj se na ta način ruši enotnost v stališčih v občini. Treba je reči, da so tudi v navedenem primeru nekateri vzroki v spremembi voznega reda avtobusov Viatorja, ki se je prilagodil pričetku delovnega časa v občini Kamnik. Ni pa to izgovor za samovoljo. Zaradi neenotnosti v delovnem času samo povzročamo zmedo v voznih redih prevoznikov, pa tudi v vzgojno-varstvenih ustanovah. V slednjih bodo, če spremenimo predlagani delovni čas, prišlo do podražitve, ki jo bodo morali poravnati starši varovancev, oziroma iz virov delovnih organizacij, ki zahtevajo drugačen delovni čas.

Kdo se ga bo usmilil?

V našem glasilu smo že poročali o tem, da je neki nevosten voznik avtomobila poškodoval kužno znamenje v Ljubiji.

Od tega je minilo kar precej časa in nič se ni naredilo, da bi se zgodovinski spomenik pravega razreda rešil gotovega uničenja, saj se že nagiba in grozi, da se bo sesul.

Tudi časopis Novi tednik je zabeležil stanje in opozoril na brezbriznost odgovornih. Kužno znamenje je eno od treh, ki stojijo v vrsti Kolovrat-Ljubija-Loke in so nekoč označevali „kužno“ mejo trga Mozirje.

Gre torej za pomembne kulturne spomenike, ki jih moramo ohraniti, tembolj, ker že stoletja spominjajo na težke čase kuge pri nas.

Kegljači spet uspešni

V okviru prve regijske kegljaške zveze so v Mozirju tekmovali v 17. kolu. Pomerili so se kegljači ZKZ Mozirje in KK Dobrna. Pripriljivo so zmagali tekmovalci ZKZ Mozirje v sestavi: Miran Presečnik, Janez Tavčar, Viktor Kovač, Viktor Krajnc, Danilo Sivka, Peter Krajnc in Marko Kramer. Zmagali so s 5062 napram 4965 kegljev.

Kako pisati ime naše doline

Večkrat so bile izražene želje, da bi se dokončno odločili, kako pisati ime naše doline, ali „gornja“ ali „zgornja“ Stališča in mnenja so dokaj različna, zato smo povprašali Slovensko akademijo znanosti in umetnosti v Ljubljani glede tega, saj smo smatrali, da je ta ustanova najbolj merodajna za strokovno mnenje. Prejeli smo odgovor, ki ga je v imenu Inštituta za geografijo SAZU napisal odličen poznavalec naše doline dr. Drago Meze.

Kot piše v uvodu dr. Meze, so njegova stališča podprta z mnenjem dveh odličnih jezikoslovcev dr. Jakoba Riglerja in prof. Staneta Suhadolnika. Že kar na samem začetku pisma ugotavlja pisec, da sta obe pisavi pravilni, torej „Zgornja“ in „Gornja“ (Savinjska dolina). V pisavi, vsaj v strokovnem tisku, prevladuje Gornja Savinjska dolina. Dosledno se uporablja tudi pri opisu občine Mozirje in njenih naselij v 3. knjigi Krajevnega leksikona Slovenije, strani 203-244; doslej proti tej pisavi ni bilo javnih ugovorov, čeprav je leksikon izšel že leta 1976, piše dr. Meze. V nadaljevanju povzemamo vsebino pisma dobesedno.

„Pravilni sta obe pisavi, tako Gornja kot tudi Zgornja Savinjska dolina. Pisava Gornja Savinjska dolina ni v nasprotju z jezikoslovnimi pravili tudi v odnosu na pisavo Spodnja Savinjska dolina ne; nič ni zato narobe, če se piše Gornja Savinjska dolina, pa čeprav spodnji del doline Savinje označujemo s Spodnja Savinjska dolina. **Odločilna je zato raba in pogostnost pisave.**

V pisavi, vsaj v strokovnem tisku, prevladuje Gornja Savinjska dolina. Dosledno se uporablja tudi pri opisu občine Mozirje in njenih naselij v 3. knjigi Krajevnega leksikona Slovenije, str. 203-244; doslej proti tej pisavi ni bilo javnih ugovorov, čeprav je Leksikon izšel že leta 1976. Kolikor vem, je tudi v vsesplošni rabi Gornja Savinjska dolina najpogostnejše poimenovanje. Na to kažejo med drugim tudi propagandne napisne table ob cestah in končno tudi dejstvo, da se uradno govori in piše o občinskem prazniku Gornje Savinjske doline.

O Gornji Savinjski dolini se je več pisalo šele v povojnem obdobju, zlasti v zadnjem četrtstoletju. Škoda je, da se ni več pisalo že prej in tudi, da niso bili pisči predvsem domačini. Res pa je, da se ime za celotno dolino najprej pojavi pri znanem in zaslužnem domačinu Franu Kocbeku leta 1907, in sicer v njegovi knjigi Savinjske Alpe, ko na str. 12 in naprej govori o Gorenji Savinjski dolini, torej o Gornji Savinjski dolini (za „gorenji“ je v Slovarju slovenskega knjižnega jezika takale razlaga: stilno gorenji -a -e, zastarelo, ki leži, je višje; zgornji; gorenji konec vasi (gorenje dežele...) gorenja hiša — gornja hiša / Gorenja vas). V Leksikonu Dravske banovine iz leta 1937 uporablja dr. Roman Savnik pri opisovanju sreza Gornji grad obe pisavi, Zgornja in Gornja Savinjska dolina, resda večkrat prvo. Anton Melik v knjigi Slovenski alpski svet iz leta 1954 uporablja za pokrajino kot zemljepisni pojem več imen: predvsem Zgornje Savinjsko, sem in tja tudi Zgornja Savinjska dolina, skuša pa za večji del pokrajine ob gornji Savinji, predvsem med Ljubnim, Nazarjami, Rečico in Gornjim gradom uveljaviti ime Gornjegrajsko ozir. Grogansko.

To naj bi bilo po njegovih ugotovitvah ime v živi ljudski

govorici, izvor pa naj bi bil zgodovinski, nanašajoč se na sedež nekdanje fevdalne pokrajine v Gornjem gradu, ki je zajemala skoraj celotno ozemlje Gornje Savinjske doline in v tem obsegu naj bi se ime Gornjegrajsko ozir. Gorogransko tudi uporabljalo. Sam tega imena v omenjenem obsegu nisem zasledil, imenujejo pa tako domačini pokrajino okrog Gornjega grada (prebivalci so Gornjegrajci ali Gornjegrajčani). Je pa podobna označba „Gorogrunci“ veljala prebivalcem iz spodnje doline za vse prebivalce v gornji dolini, vendar bolj kot žalitev v smislu „hribovci“, „rovtrajci“.

Sam dosledno pišem Gornja Savinjska dolina. Vanjo vključujem celotno porečje gornje Savinje, torej tudi Zadrečko dolino ozir. Zadržetje in Mozirsko kotlinico, se pravi ozemlje celotne mozirske občine. Tak obseg je mišljen tudi pri drugih pisih-geografih, ko imajo v mislih Gornjo ali Zgornjo Savinjsko dolino.

Imeni, tako Gornja kot Spodnja Savinjska dolina, sta umetni in ne izhajata iz žive ljudske govornice. Tako so jih poimenovali pisči zaradi razlikovanja med gornjo in spodnjo dolino v smislu geografske regionalizacije. Številni podobni primeri so tudi v drugih področjih Slovenije. Domačini pa imajo množico različnih domačih zemljepisnih imen v svoji bližnji okolici (n. pr.: Rečičko, Radmirsko, Ločko polje, Zadretje, Zasavna, Mačin kot, Tirske peči, Strevčova peč, Kašna planina itd., itd.), navadno pa niso poimenovali oddaljenjših ali večjih pokrajin; imena teh so umetna, konvencionalna (dogovorjena). In če se neko tako ime velikokrat piše in izgovarja, se prime tudi domačinov, čeprav ni iz žive ljudske govornice.

Tiste, ki jih moti povezava „gornji“ — „spodnji“ in ki zmotno menijo, da je po jezikovnih principih možno le „zgornji“ — „spodnji“, naj potolažim, da obstajajo nad Idrjo trije deli naselja Kanomlja, izhajajoči iz žive ljudske govornice: Spodnja, Srednja in Gorenja Kanomlja (glej Krajevni leksikon Slovenije, 1. knjiga, str. 69 sl.); če bi iskali, bi verjetno kak podoben primer še našli. Res je, da imajo mnoge hribovske kmetije pridveke Zgornji in Spodnji, vsaj tako so zapisani na podrobnejših zemljevidih. Vprašanje pa je, če domačini res dosledno govorijo o Zgornjem Zavrataniku, Goltniku, Jamelniku, Detmerju, Zrnu, Šemprimozniku, Viclovniku, Lazniku, Črnelšku, Grozdeju, Pečniku, Plazniku, Potočniku itd., ali morda zaradi lažje izgovornosti v glasovne redukcije tudi o Gornjem... V Šmihelu vem, da govorijo o Gornjem Goltniku in o Gornjegolčki planški (na Golteh). In končno, zakaj se piše in izgovarja Gornji grad, saj bi po argumentih oporečnikov moral biti Zgornji grad in po vseh jezikovnih principih bi lahko tudi bil. Ali prav ta primer le ne kaže, da je avtohtonemu prebivalstvu le bolj na jeziku gornji kot zgornji?

Glede na vse zgoraj povedano sem mnenja, da tudi z jezikovnega stališča ne more biti tehtnih pomislekov proti pisavi Gornja Savinjska dolina, čeprav je označba Zgornja Savinjska dolina enakovredna, nikakor pa ne nadrejena. **Za pisavo Gornja Savinjska dolina govori zato predvsem pogostnejša raba, tako v pisani kot govorni besedi.** Zakaj bi delali zmedo in več ali manj us-

(Nadaljevanje na 5. str.)

Kaj bomo posejali?

Za gospodarsko leto 1983/84 je strokovna služba ZKZ Mozirje pripravila setveni program, ki obravnava setev strniščnih dosevkov, setev ozimnih žit, jarih žit in drugih poljščin. Setveni načrt je obravnaval koordinacijski odbor za intenzifikacijo kmetijske proizvodnje in ga potrdil. Na podlagi setvenega načrta je ZKZ Mozirje izdelala tudi načrt potrebnega reprodukcijskega materiala kot (umetna gnojila, zaščitna sredstva, semena in drugo). Na podlagi tega je že stekla ustrezna aktivnost.

Setveni načrt: Leto 1983/84

I. Jesenska setev:

strniščni dosevki	50 ha
prezimni krmni dosevki	10 ha s po 400 q/ha
travno deteljne mešanice (suho ozimna pšenica)	50 ha s po 120 q/ha 90 ha s po 35 q/ha
pogodbene obveznosti za	10 ha

II. Pomladanska setev:

travno deteljne mešanice	47 ha s po 120 q/ha
črna detelja	30 ha s po 120 q/ha
lucerna	16 ha s po 120 q/ha
jari oves	7 ha s po 25 q/ha
jari ječmen	30 ha s po 25 q/ha
koruza za zrnje	70 ha s po 60 q/ha
silažna koruza	180 ha s po 500 q/ha
krompir	200 ha s po 150 q/ha

III. Travniki:

samo košeni travniki	2400 ha s po 70 q/ha
čredinski pašniki	1500 ha s po 100q/ha

Po podatkih pospeševalne službe so bili posejani planirani ha s strniščnimi dosevki. Seme predvsem za pšenico pa je že tudi izdobiljano. Prav tako je dobra oskrba z umetnimi gnojili.

Študentska skupščina

V začetku oktobra so se v Ljubljani študenti ponovno zbrali, tokrat na 22. letni skupščini Zgornjesavinjskega študentskega kluba.

Ob udeležbi gostov in — kar je še posebej razveseljivo — z velikim številom brucov so se po prebranih poročilih zahvalili dotedanjemu vodstvu in izvolili novo. Iz prebranih poročil je bilo razvidno, da je delo kluba v ptereklem študijskem letu teklo po ustaljenih tirih, vendar z eno razveseljivo spremembo, ki jo predstavlja študentski raziskovalno-načrtovalni

tabor Zgornja Savinjska dolina 83. Razprava je pokazala, da je treba z njim (ob večji udeležbi zgornjesavinjskih študentov) nadaljevati, saj predstavlja pomembno in opazno dejavnost študentov in uveljavljanje naše doline med mladimi raziskovalci — bodočimi strokovnjaki in znanstveniki.

Po skupščini je bil tako imenovani neuradni del, ki je minil v veselem in predvsem za bruce zelo krščevalskem vzdušju.

Renata Weiss

Vsi na Golte z letno karto

DO Paka nas je obvestila, da so zaradi pospeševanja obiska RTC Golte pripravili akcijo „Vsi na Golte z letno karto“. To pomeni, da bo mogoče v predprodaji nabaviti karte s precej nižjo ceno. Pa prepustimo besedo kar TOZD RTC Golte:

„TOZD RTC Golte, ki deluje v TGP PAKA TITO-VO VELENJE je s svojim sanacijskim programom predvidel tudi povečanje obiska na Golteh.

Med ukrepe nedvomno sodi tudi akcija, ki omogoča celoletno in cenejšo rekreacijo delavcev in občanov naše regije na Golteh, v zimski sezoni in letni sezoni. Letna vozovnica bo veljala od 1. 11. 1983 do 31. 10. 1984, za neomejeno število prevozov na gondolski žičnici, sedežnici Medvedjak, vseh vlečnicah na Golteh in vlečnici Šalek v zimskem času.

V letnem času pa na gondolski žičnici in sedežnici Medvedjak na Golteh.

Prodajna mesta bodo: v Celju, Zalcu, Mozirju in Titovem Velenju.

Zaradi energetske krize in bližine RTC Golte navedenim središčem, smo dogovorjeni za povečani prevoz rednih prog in ski busov iz Celja in T. Velenja.

Prilagodili bomo tudi redne prevoze gondolske žičnice glede na redne prevoze rednih avtobusnih zvez Celje — Mozirje, T. Velenje — Mozirje in Mozirje — Žekovec (spodnja postaja gondolske žičnice).

CELOLETNA VOZOVNICA V PREDPRODAJI (znižana za 17%) s sliko znaša:

— odrasli (mladina nad 15 let in odrasli) 3.000,00 din

— otroci (osnovno šol. mladina do 15 let — vključno letnik 1968) 2.500,00 din

— prenosna karta (brez slike) 7.000,00 din

Možno je obročno odplačevanje pri nakupu preko organizacij združenega dela

Da smo lahko šli v tak pristop prodaje, so omogočile OTKS Celje, Žalec, Mozirje in Velenje, ki bodo skupaj prispevale po samoupravnem sporazumu del sredstev za normalno poslovanje TOZD RTC Golte.

Gasilci tekmovali v ZRN

Člani PG Gorica ob Dreti so preko svojih rojakov, ki živijo v Biesfeldu navezali stike s tamkajšnjimi gasilci. Zato so bili povabljeni na tekmovalno, ki ga pripravlja občinska gasilska organizacija Bergisch Gladbach. Pomerile so se številne gasilske enote tistega območja. Naša deseti-na gasilcev z Gorice pa je prikazala način tekmovalne navade zaradi izredne tehnične opremljenosti povsem drugačne. Vendar so naši gasilci zbudili v strokovnih krogih zaradi svojega nastopa izredno zanimanje in poželi priznanje za hitrost v kateri so opravili določeno nalogo.

Obisk v ZRN so naši gasilci izkoristili za ogled raznih

strokovnih zanimivosti in za naše prilike posebnih novosti, kot gasilske stroje za gašenje sena, gasilsko opremo na veliki živinorejski farmi, letalske gasilske enote, glavno gasilsko postajo v Kölnu in Gladbachu. Vse to je poglobilo strokovno znanje gasilcev z Gorice.

Presenetljivo lepo so sprejemali naše gasilce, kar kaže na voljo do dobrega sodelovanja. Povsod so jim izkazovali pozornost in spoštovanje, celo na slavnostnih prostorih so visele tudi naše državne zastave.

Vsega tega res niso pričakovali, zato so bili še tembolj presenečeni in z vso pozornostjo, ki jo občuti neka delegacija, predstavljali naše gasilstvo v krajih, ki so jih obiskali.

(Nadaljevanje z 4. str.)

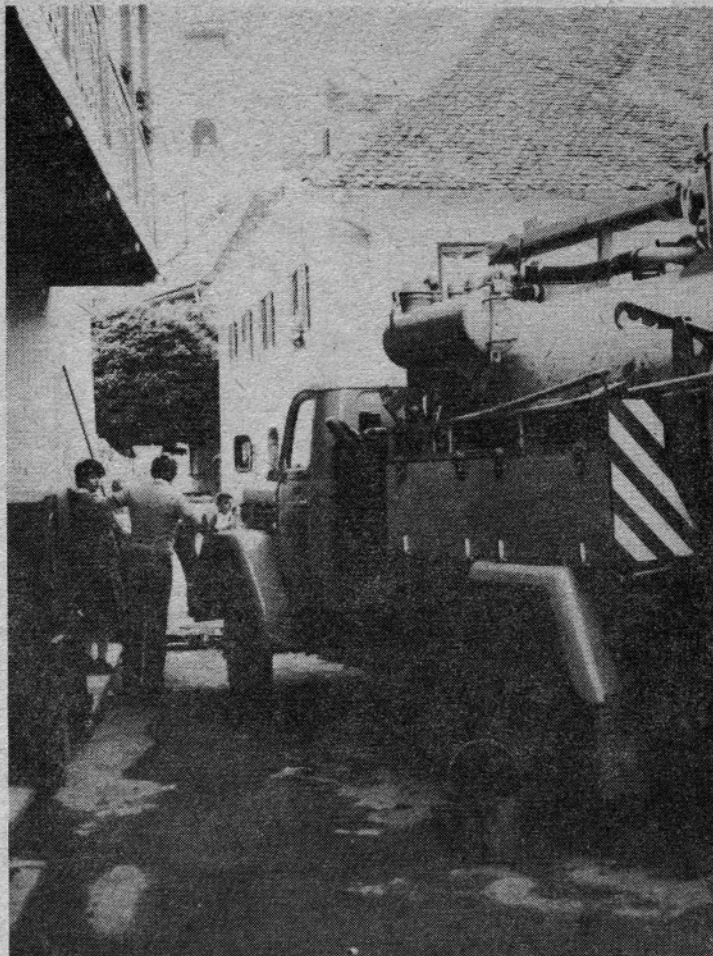
taljeno navado spreminjali. Bistvo stvari se s tem nič ne spremeni. Glavno je raziskovalno delo, in temu raje posvetimo nedomačini in predvsem domačini še več časa z namenom, da dosežemo čim več koristnih rezultatov. S tem, ko skušajo oporečniki prodreti s pisavo Zgornja namesto Gornja Savinjska dolina, ne dolina ne domačini v njej, pa tudi strokovnjaki ne bi prav nič pridobili. Pa parafrazirajmo Prešerna: „naj se piše“ Gornja ali Zgornja, delovni učinek pa, po katerem moramo vsi stremeti, ne bo niti za mrvice boljši. In končno, ne izgublajmo po nepotrebnem časa, ki ga je za resno delo vedno premalo.

Ko smo že pri pisanju zemljepisnih imen in ker smo že izgubili za pojasnjevanje zgornjega po nepotrebnem veliko časa in papirja, še nekaj primerov imen v Gornji Savinjski dolini, ki so resnično ljudska, se pa pogosto napajčno pišejo in izgovarjajo v javnih obdobjih.

Vse prevečkrat se piše in govori Pavličovo sedlo. Pravilno je Pavličev vrh, analogno n. pr. Stervčevemu vrhu, Pastirkovemu vrhu, Kolarjevemu vrhu, Vrhur Mrzlega dola ter

najznačilnejšemu, a malo oddaljenejšemu Jezerskemu vrhu, čez katere peljejo pešpoti, vozna pota in tudi avtoceste. Nazarje in Kokarje sta množinski obliki, zato velja: v Nazarjah, v Kokarjah in ne v Nazarju, v Kokarju, kar se večkrat sliši in bere. Pri Rečici, Ljubnem, Dobrovlju, Čreti, Brezju, Lepi njivi, Prihovi ter Zgornjih in Spodnjih Pobrežah je v ljudski izreki predlog na, torej: na Rečici, na Ljubnem itd. Prebivalci Šmihela so Šmihelčani in ne Šmihelani, so pa prebivalci Mozirja Mozirjani. Mozirske planine v živi ljudski govorici ne obstajajo. Gora nad Mozirjem, Rečico in Ljubnim so Golte, planine na njej pa Šmihelske, individualno imenovane po tamkajšnjih kmetijah, in Hleviške, skupna planina Radegundčnov ozir. Šentradgencov. — Navedenih je le nekaj najbolj značilnih primerov, našlo pa bi se še marsikaj. Glede teh in podobnih primerov je treba pogledati v že imenovani Krajevni leksikon Slovenije, pa ne bo spodrsrljavev.

Naj zaključim z željo, da bi rad prebral argumente tistih, ki so prepričani v svoj prav, se pravi v pisavo Zgornja Savinjska dolina, ki da je samo in edinole pravilna.

Ko se kanal zamaši...

Gasilska pridobitev v Lučah

Pred meseci smo poročali o požrtvovalnem delu vodstva gasilskega društva v Lučah pri zbiranju sredstev za nabavo gasilskega avtomobila—cisterne. Marsikdo si ob samem začetku ni mogel predstaviti, da bi tako veliko naložbo v Lučah zmogli. Vendar so gasilci spet naleteli na širok odziv med prebivalstvom. Dne 16. 10. 1983 so pripravili v kraju slavnostno predajo novega avtomobila.

Nabavili so sodoben gasilski pripomoček, saj gre pri avtomobilu TAM—130—T 10 B za zadnji krik tehnike pri nas.

Opremljen z gasilnim topom, je avto uporaben za gašenje naftnih derivatov in električnih naprav. V dolini je to prvi takšen gasilski avto, v kratkem ga pričakujejo tudi nazarski gasilci. Na kraj požara lahko pripelje kar 4000 l vode, kar je pomembno za domačije, ki so oddaljene od vodnih virov.

Prav je, da povemo tudi koliko je gasilski avto stal. Njegova cena je 240 starih mio din, seveda je treba k temu dodati še vrsto stroškov. Največ

so k stroškom prispevali krajan, oziroma kmetje iz okolice, saj so zbrali preko 30 starih milijonov in še 572 m³ lesa. Zahvala pa gre tudi razumevanju delovnih organizacij Gorenje—Glin, TOK Nazarje, GG Nazarje, TOZD Luče, Elkoj in zavarovalnici Triglav iz Celja, ki je naposled pomagala še s kreditom. Gasilci pa se zahvaljujejo še SIS za požarno varnost Mozirje, Občinski gasilski zvezi Mozirje in KS Luče. Krajan se zavedajo kakšni pridobitev predstavlja novi gasilski avto. Končno je velikega pomena tudi za dolino, če bi kje prišlo do požara posebnih snovi, ki se gasijo s peno.

Po gasilskem mimohodu so pred gasilskim domom opravili slovenost predaje avtomobila. V imenu društva je govoril predsednik nadzornega odbora Avgust Breznik. Sledili so še pozdravi predstavnikov za domačo krajevno skupnost pa je gasilcem čestital Franc Šulek. Samo predajo je opravil B. Supin, ključ avtomobila pa je kot prvi šofer prevzel Stanko Pečnik.

Na Kropi gradijo hlev

Pri Mlinarju na Kropi gradijo nov hlev, ki bo imel dva boksa za po 9 glav mlade živine in 14 privezov. Sama gradnja niti ne bi bila toliko zanimiva, če bi ne gradili tudi gnojne jame na povsem sodoben način. Naša kmetijska zadruga je že leta nazaj pospeševala gradnjo sodobnih gnojšč in silosov. V te namene je izvajala tudi nekatera zahvalna strokovna dela ob takih

prilikah. Nabavila je orodje za opažanje jam, ki ga s pridom uporabljajo tudi pri Francu Kranjcu na Kropi. Dela izvajajo za to usposobljena skupina gradbenega mojstra Abdulaha Bitičija. Da je takšna gradnja strokovno na visoki ravni, ne kaže dvomiti. Tudi prav je, da se gradi po dobro proučenem načrtu, saj so naložbe drage, tehnologija v sodobni živinoreji pa tudi hitro napreduje.

V dolini imamo zelo dobre in uspešne živinorejce, ki razpolagajo s sodobnimi hlevi. Enega takšnih gradijo sedaj na Kropi pri Mlinarju.

Koča pod Ojstrico na Jami

Zadnjo nedeljo v septembru je bila odprta planinska postojanka KOČA POD OJSTRICO NA JAMI, kot je zapisano na tabli. To je eno zadnjih pomembnih planinskih dejanj ob 90 letnici slovenskega planinstva in tudi ob 90 letnici Savinjske podružnice SPD ter ob 30 letnici obstoja planinskega društva SOLČAVA.

Razvoj in delo planinstva, ter kratko zgodovino društva je v svojem govoru orisal njen predsednik Edvard Ikovic. V svojem govoru je omenil tudi željo po lastni koči. To se je sedaj uresničilo s pomočjo delovnih organizacij (GG Nazarje—TOZD Gozd, Luče, Elkoj, GLIN, Smreka Gornji grad, TKS Mozirje, občinska skupščina Mozirje, Kozorog Kamnik), samega PD Solčava (345.120.—din) in dotacije PZS (1.600.000.—din) v skupni vrednosti 3.179.120.—din. Planinci so s prostovoljnim delom opravili 2.863 delovnih ur (PD Mozirje 174, Polzela, 24, Celje 70, Ljubno 73, Rečica 12).

O pomenu in razvoju planinstva v Mozirski občini je v svojem govoru omenil tudi slavnostni govornik Jože DOBNIK, tajnik PZS. Ob koncu je podelil tudi priznanja PZS. Zlati častni znak

je prejel za svoje dolgoletno delo na področju planinstva NACI ŠTEBE, na predlog Savinjskega MDO. Srebrne znake so prejeli: Edvard in Anton Ikovic, Valent Vider in Anton Cigala. Bronasti znak pa Damjan Havdej, Janez Piskernik in Anton Poličnik, pisni pohvali sta prejela Olga Slapnik in Tinče Prodink.

Kljub slabemu vremenu, ki je bilo jutraj, se je na Jami zbralo veliko število planincev. Ob začetku proslave je posijalo sonce, kot, da hoče ta trenutek svetlo zapisati v zgodovino savinjskega planinstva. Pozdrav in darila so dala tudi sosednja planinska društva. Vrvice je odvezal in postojanko izročil v uporabo planincem in vsem obiskovalcem naših Savinjskih Alp Naci Štebe, tajnik PD Sočava, ki je pri gradnji veliko postoril. Med kulturnim delom so nekaj pesmi zapeli pevci iz Luč, dva učenca sta deklamirala planinske pesmi. Ob koncu svojega govora pa je predsednik dejal: „želim vsem planincem, ki ste danes obiskali in boste obiskovali postojanko pod Ojstrico danes in v bodoče mnogo sreče in užitka v tej naši planinski postojanki in naših slovenskih gorah.“

BOŽO JORDAN

Čestitka solčavskim planincem

Planinci združeni v MDO Savinjska čestitamo Planinskemu društvu Solčava za visoko priznanje, ki so ga prejeli ob prazniku občine Mozirje — za NAGRADO OBČINE MOZIRJE.

Ponosni in veseli smo, da je med dobitniki planinskega društva, in to tem bolj, ker sprejema nagrado društvo, ki poleg vse planinskih jubilejev praznuje tudi svoj jubilej — trideset let delovanja.

To je samo eden od jubilejev. Letos je 160 let, kar se je povzpelo na Ojstrico v družbi vodnikov Ernest pl. Joanelli, leta 1823 — prvi znani pristopnik na ta vrh. Dve leti za njim se je povzpelo na vrh avstrijski nadvojvoda Ivan. Spremljal ga je Logar, čez Klemenčo jamo in Škarje.

In ravno ob teh jubilejih planinci Solčave letos odpirajo novo planinsko

postojanko na Klemenči jami. Planinarska bajta, zgrajena l. 1832 tudi po manjši preureditvi ne zadošča več. Potrebna je bila novogradnja in v njo so se „zagrizli“ planinci iz Solčave, zgradili so ob njej manjšo kočo in letos odpirajo zopet novo kočo. V tridesetih letih delovanja jih niso odvrnila od dela dejstva, da so zgradili v Solčavi gostišče Rinka, da so zgradili postojanko pri Rogovilu, oba objekta sta jim bila odtujena, zavzeli so se za kočo na Klemenči jami.

Iskrene čestitke planincem iz Solčave, čestitke ob jubilejih, čestitke ob delovnih uspehih, čestitke ob nagradi občine Mozirje.

Meddruštveni odbor planinskih društev Savinjska

Mozirska koča — mozirska

Po dolgem času je s 1. septembrom prešla mozirska planinska koča v upravljanje Planinskega društva Mozirje. V skoraj 90 let obstoja planinske koče so se menjali vsemogoči gospodarji. Takšno je bilo tudi razpoloženje in zadovoljstvo vseh dosedanjih obiskovalcev. Če malo zlobno pripomnim je zares pravilno le, da je koča prešla pod okrilje planinskega društva. Koča bo sedaj imela status planinske postojanke in upajmo, da bo tudi počutje vseh obiskovalcev tako.

Zgodovino te koče poznamo, zato raje spregovorimo o novem rojstvu te koče in njeni perspektivi.

Že v nedeljo 4. septembra je bila organizirana delovna akcija. Sodelovali so člani PD Mozirje in Rečice.

Traktorsko moč pri vleki hlodov za kurjavo so prispevali člani iz Šmihela. V glavnem je bila akcija namenjena pripravi kurjave in čiščenju okolice. V prihodnjih treh letih naj bi se koča adaptirala z obnovitvijo strehe ter drugih prostorov in dozidavo deponije za kurjavo. V društvu že tudi razmišljajo o razširitvi jedilnice.

Vse to bi naj bilo končano čez tri leta, ko bo 90. obletnica prve Mozirske koče.

Upajmo le, da bo planinsko društvo Mozirje s svojimi prizadevnimi člani in seveda ob pomoči ostalih družbenih dejavnikov in planinskih društev to zamisel zmoglo v naše splošno zadovoljstvo.

IVO NOVAK

Črna lisa bo izginila

Znane so ostre polemike okoli slabe vidljivosti televizije v Zadretju. Krajevni skupnosti Bočna in Šmartno sta si prizadevali odpraviti to nevarnost, ob tem pa so pomagali vsi dejavniki v občini.

Predsednik gradbenega odbora za postavitev TV—pretvornika v Florjanu nad Križem, Ivan Purnat nam je pojasnil, da poteka dela po načrtih in da je pričakovati boljše čase za gledalce prvega programa v tem predelu še konec novembra letos. Gradbeni dela opravlja Vegrad, TOZD Gradbenik Ljubno, RTV Ljubljana pa je prevzela montažo potrebnih naprav. Skupna vrednost naložbe je okoli

800.000 din. S temi sredstvi bi bilo zagotovljeno posredovanje prvega programa TV Ljubljana, medtem, ko bi morali za drugi program zbrati še nadaljnjih 700.000 din. Tako lahko pričakujemo, da bodo v Zadretju vendarle lahko gledali vsaj prvi program, če za dodatna sredstva ne bodo uspeli poskrbeti. Prizadevajo pa si, da bi tudi glede tega uspeli. Reči je treba, da bi stvari verjetno že bile na red, če ne bi nekateri lastniki zemljišč tako trmasto nasprotovali postavitvi drogova za električni vod. Saj spor traja že kar 2 leti, in ne sedaj je le še eden, ki zavira postavitev drogova, verjetno pa bo dobra beseda več zalegla, kot izsiljevanje!

MLADI PIŠEJO

DRAGI MLADI NOVINARJI!

Zelo pridni ste bili, ko ste mi poslali kar zajeten šop vaših prispevkov za občinsko glasilo. Nekoč smo se dogovorili, da se boste oglašali in letošnji začetek kaže, da tega niste pozabili. Uredniški odbor rad namenja mladim dopisnikom prostor v glasilu, vendar pa je treba poskrbeti, da so prispevki napisani s strojem, saj urednik nima nikogar, ki bi sestavke prepisoval. Torej, vnaprej prosite v vašem šolskem tajništvu, da vam prispevke prepíšejo. In še to, napišite tudi o delovanju društva na šoli in sploh o življenju na šoli; naši bralci radi preberejo vesti iz naših šol.

Urednik

Radmirsko šolo smo popravljali

V Radmirju je nekdaj bila tudi šola, tam so se učili mnogi naših učiteljev in seveda naši starši. Zato smo sklenili pomagati pri obnovi poslopja, ki je dokaj zapuščen in v slabem stanju.

Najprej smo se lotili nekdanjih učilnic. Vse kar je spadalo na odpad, smo odnesli. Tudi podstrešja smo se lotili, tam je bilo veliko stare šare. Sledilo je odkrivanje strehe in do malice smo jo odkrili kar polovico. Pri tem delu smo pazili, da smo dobro opeklo lepo zlagali, neuporabno pa odstranjevali. Ko smo se z malico nekoliko okrepili in nato spočili, smo se lotili pokrivanja strehe, starejši pa so popravljali žlebe in zamenjavali uničene letve na strehi. Mislim, da nam je delo šlo kar dobro od rok, zato je naša delovna pomoč uspeła. Nič bi ne bilo narobe, če bi se takšnih delovnih nalog še lotili.

Henrik Pavlovič, OŠ Ljubno ob Savinji

Novinarski krožek

Tudi letos deluje na naši šoli Novinarski krožek. Sestavljamo ga predvsem učenci iz višje stopnje. Naš krožek je uspešno deloval že v lanskem letu, saj smo svoje spise pošiljali v razne časopise in revije, kot so npr. Savinjske novice, Kurirček, Pionirski list in Pionir. Objavljena je bila večina spisov, ki smo jih poslali. Naše delo je, da opišemo vse dogodke, ki se dogajajo na naši šoli. Tudi letos bo novinarski krožek aktivno deloval in pomagal uresničevati načrte letošnjih JPI.

Klara Orešnik, OŠ Ljubno ob Savinji

Prva delovna akcija pri partizanski bolnici Celje

V ponedeljek 27. 7. 1983 smo se ob osmih zbrali pred šolo. Z avtobusom smo se peljali do Robnikove planine, od koder smo odšli k partizanski bolnici Celje. Ko smo prišli k bolnici Celje smo najprej malicali. Po malici smo začeli z delom. Pobirali smo kamenje in ga zlagali na kup. Ko ga je zmanjkalo smo naredili vrsto in si ga v vrsti podajali. Delo nas je izmučilo, saj je bilo kamenje zelo težko. Ker nismo vedeli, kako bi delo olajšali, smo vsakemu kamnu dali ime. Tako je vsak komaj čakal, da je dobil nov kamen. Če mi ime kamna ni bilo všeč, sem ga spremenila. Komaj smo čakali, da je bila ura pol dvanajst, da smo imeli malico. Pošteno smo se najedli, saj je bilo hrane dovolj, ker je nekaj uencev manjkalo. Ko smo se najedli, smo zopet odšli na delo. Vendar smo po malici postali leni in izgubili zagon. Delo se je vleкло, vsaka minuta je bila dolga kot ura. Vsi smo komaj čakali konca, a kamenja ni in ni hotelo zmanjkati. Končno je kamenja zmanjkalo. Po končanem delu smo si odšli ogledat partizansko pokopališče, kjer so pokopavali umrle ranjence. Kmalu je po nas prišel avtobus, s katerim smo se odpeljali domov.

Čeprav smo bili utrujeni je v avtobusu brenčalo, kot v panju, saj smo se vsi pogovarjali o delovni akciji, ki smo jo ta dan uspešno opravili.

Klara Orešnik, OŠ Ljubno ob Savinji

Obiskali so nas naši prijatelji iz Čajetine

V dneh od 11. 9. do 13. 9. 1983 so pri nas gostovali učenci iz pobratene šole Dimitrije Tucović iz Čajetine. V Mozirje je prispelo šest uencev in pet učiteljev. Njihovega obiska smo bili zelo veseli, saj nam sodelovanje med šolama veliko pomeni.

Tudi jaz sem gostila eno izmed Čajetink. Ime ji je Brankica, stara pa je 13 let. Z njo sem se lepo razumela in v treh dneh sem od nje veliko izvedela o prelepem Zlatiboru, o njihovi šoli in o Čajetini nasploh.

Tudi Brankico je zanimalo življenje pri nas. Všeč ji je bil Savinjski gaj in vse, kar je v njem. Predvsem stara kmečka hiša, pa kovačnica in mlin. Ob ribniku je prav posebno uživala. Od vsega pa ji je bil najbolj všeč slap Rinka in pogled na kamnite stene okrog njega, kar je bilo v čudovitem sončnem vremenu zares užitek pogledati.

Vendar, kaj moremo. Dopoldan, ki je bil odmerjen za obisk Logarske doline, je kar prehitro mineval. Obiskali smo še zakladnico in Radmirju, ki je na vse nas naredila poseben vtis, in morali smo se vrniti. Lahko bi jim pokazali še marsikaj vendar trije dnevi so za to premalo.

Nastopil je trenutek slovesa, ki je bil grenak, kajti komaj smo se dobro spoznali, že smo se morali ločiti. Vendar nismo se povsem ločili, kajti redno si bomo dopisovali.

Upam, da bo prijateljem iz Čajetine obisk pri nas ostal za vedno in lepem spominu.

Branka Ločan, OŠ Mozirje

Praznovali smo dan pionirjev

V četrtek, 29. septembra smo praznovali dan pionirjev. Zbrali smo se v telovadnici, kjer smo imeli pionirsko konferenco. Na njej smo pregledali delo v prejšnjem šolskem letu. Prebrali smo poročila raznih krožkov, ki so delovali na šoli. Iz poročil smo ugotovili, da smo v lanskem šolskem letu kar marljivo delali. Učenke Branka Ločan, Agica Novak in Urška Vajd so za svoje marljivo delo prejele tudi knjižne nagrade. Konferenco smo popestrili tudi s kulturnim programom. Izvolili smo nove člane pionirskega odbora, ki bo deloval v letošnjem šolskem letu. Konferenco so se udeležili učenci od prvega do sedmega razreda in dve predstavnici ZSMS Mozirje. V imenu mladinske organizacije nas je pozdravila Darja Kopušar.

Po končani konferenci so si učenci od prvega do šestega razreda ogledali film Nevidni bataljon. Učenci sedmih in osmih razredov pa smo imeli športne prireditve. Dečki so se pomerili v malem nogometu, deklice pa v odbojki.

Naš praznik smo preživeli veselo in razigrano.

Urška Vajd in Mateja Hriberšek, dopisniški krožek, OŠ Mozirje

Dan šole v Lučah

Na osnovni šoli Blaža Arniča v Lučah smo proslavili praznik šole v petek, dne 16. septembra. V lepem jesenskem jutru smo se zbrali učenci, vsi zaposleni na šoli in gostje pred spomenikom skladatelja Blaža Arniča. Proslave se je udeležila tudi sopraga pokojnega glasbenega umetnika, katerega ime nosi naša šola.

Prav lep spored so pripravili učenci naše šole, recitatorji, pevci, folklorna in instrumentalna skupina. Pionirka Simona Moličnik je opisala lik velikega slovenskega skladatelja Arniča, ki ga je odlikovala neizmerna ljubezen do domačega okolja, njemu lastna prizadevnost in seveda nadarjenost, ki je omogočila njegovo uvrstitev med največje naše, pa tudi med vidnejše svetovne glasbenike. Zvenee besede učenke Jožice, ki je deklamirala pesem Raduha, so nas spominjale na skladateljevo otroštvo, ki ga je preživil pod Raduho.

Veseli smo bili dobrih želja, ki so nam jih izrekli pionirji in učitelji iz pobratene šole Sava Jovanović iz Sirogojna v Srbiji.

Novinarski krožek OŠ Luče

Lokostrelstvo v Gornjem gradu se razvija

Lokostrelstvo v Gornjem gradu

Lokostrelstvo je ena izmed osnovnih tekmovalnih taborniških disciplin. Taborniki-lokostrelci taborniškega odreda IV. operativne cone Gornji grad smo se z lokostrelstvom začeli ukvarjati v lanskem letu, ko smo pričeli z vadbo na preprostih lokih domače izdelave. K vadbi nas je pritegnil Vojko Colnar, ki je prišel kot pedagog službovat v naš kraj in je večkratni državni prvak in državni reprezentant.

Njegovi treningi niso ostali neopaženi mladim tabornikom na COŠ, ki so se ogreli za ta zanimiv, v našem kraju nepoznan šport. Porodila se je ideja, da v okviru taborniškega odreda IV. operativne cone, kjer je lokostrelstvo ena od tekmovalnih dejavnosti, to dejavnost prično vaditi pod strokovnim vodstvom, ki jim je bila dana.

Z vadbo smo pričeli v prostorih telovadnice, po enem mesecu, v oktobru, pa so mladi na republiškem taborniškem lokostrelskem prvenstvu v Ljubljani že osvojili prvo mesto „Zlato puščico“ in prehodni pokal tega tekmovanja. Uspeh je bil pobuda in obveza za nadaljnje delo. Interes se je začel kazati tudi pri mladini nasploh, ne le pri osnovnošolcih.

Zaradi pomanjkljive opreme smo zaprosili za pomoč LK Kamnik, ki nam je posodil kvaliteten tekmovalni

lok. Tako smo se lahko začeli udeleževati večine tekmovanj, vse do mednarodnega merila.

Aprila letos nam je bila zaupana organizacija tekme za izbiro državne reprezentance. V najožji izbor so se uvrstili štirje naši tekmovalci, v samo reprezentanco pa Colnar Vojko pri članih, Stradovnik Robi pri mladincih ter Kavčič Anda pri članicah. Tekmovanje smo vzorno izvedli na izdelani tekmovalni prog, katero smo pripravili s prostovoljnimi delom, ter s pomočjo DO Smreka, Elgroj in ZTKO Mozirje.

Na državnem prvenstvu v Bovcu sta Colnar Vojko in Kavčič Anda osvojila naslov državnega prvaka pri članih in članicah. Rihtar Dare pa se je uvrstil na odlično 14. mesto. S tem smo dokazali da se lahko enakovredno kosamo z jugoslovansko strelsko elito. Uspeh na državnem prvenstvu pa sta potrdila Repenšek Rado in Podpečan Jernej, ki sta se uvrstila na 3. in 9. mesto na zaključni tekmi letne sezone.

Zanimanje za lokostrelstvo stalno narašča, uspehi ne izostajajo. Vse to nam je bila pobuda, da smo pričeli ustanavljati svoj lokostrelski klub.

Vse zainteresirane vabimo na strelšče v Gornji grad, kjer se boste lahko spoznali s tem lepim športom.

Anda Kavčič

Težave z vodo

Mozirsko komunalno podjetje oskrbuje vodovod Letošč z zajetjem nad Vologom. V sušnem obdobju letošnjega leta je prišlo do upadanja vodnih količin, saj na kraju zajetja sploh ni zgrajen rezervar, da bi „shranjeval“ vodo v času, ko je potrošnja manjša. Tako bi nastali viški, ki bi oblačili pomanjkanje vode v času največje potrošnje. Na kraju ni bilo mogoče urediti rezervarja iz tehničnih razlogov, če bi ga pa naredili nižje, bi izgubili na pritisku.

Na Komunalnem podjetju nam je oskrbnik vodovoda Anton Košica povedal, da je največji porabnik industrija in to Glin ter MGA. Ocenjujejo, da je njihova potreba po vodi koli 30 — 35 m³ mesečno. Vsa potrošnja pa je med 40 — 50.000 m³ mesečno. Seveda se z novimi naselji potrebuje vedno večja količina vode, pa

tudi v kmetijstvu narašča odvzem. Razen Letošča imajo še dvoje manjših zajetij pod Črto in sicer Zlati studenec in pri Krapletu. Pomanjkanje vode se občuti tudi v samem Mozirju, kjer sploh ne priteče voda v zbiralnik na Podvrhu. Če bo sušno še naprej, bodo morali priviti količine podnevi in jih ponoči spet sprostiti. To je seveda skrajni ukrep! V Komunalnem podjetju načrtujejo ureditev prečrpališča pri Lomšeku tako, da bi zgradili večji rezervar, ki bi zagotavljal enakomerno potrošnjo, oziroma nabiranje vode, kadar je odvzem manjši.

Strokovnjaki priporočajo oskrbovanje vseh opuščenih virov vode. Zanemarjanje tistih dobrih in zdravih virov je razkošje, ki si ga ne moremo privoščiti, saj je lahko glede redne oskrbe marsikaj narobe in potem je dobro imeti lasten vir pitne vode.

Pri Kneblovih so obnovili staro kmečko hišo. S smoternimi posegi so očuvali prvobitnost zgradbe.

Medved še straši ...

Veliko je bilo prelitega črnila okoli medvedje nadloge v naših predelih. Res je, da stvar nikakor ni malenkostna, če pomislimo na škodo, ki jih je kosmatinec povzročil rejcem ovac, kmetom na sploh in seveda čebelarjem. Verjetno pa je preplah škodil tudi turistini, oziroma planinski dejavnosti, saj so mnogi iz bojazni pred medvedom raje ostali v dolini, in niso hodili po priljubljenih planinskih poteh.

Znani čebelar v Mozirju, Franjo Kaiser, ki ima svoje panje na raznih krajih v višinskih predelih, je utrpel kar znatno škodo, saj mu je uničil medved kar 25 panjev z čebeljimi družinami vred. Sam ocenjuje nastalo škodo na okoli 250.000 din. Njegov način čebelarjenja je takšen, da panji ostajajo ves čas na določenem mestu, tudi preko zime. Seveda so tako še bolj izpostavljeni šapam medveda, ki si rad privoščiti tudi med. Kaiser je imel v načrtu pomembno razširitev svojega načina pridobivanja medu, vendar ga je nemoč ob zadnjih škodah precej omajala v načrtih. Zelo pa je prizadevnega čebelarja prizadel odnos lovskih organizacij, ki po njegovem mnenju niso dovolj storile, da bi škodo po medvedu preprečile; tudi glede odškodninskega postopka so nekateri ostali brezbržni, tako je morala uradna komisija pristopiti k oceni škode in ne lovška, kot je to običaj. Seveda je ocena nižja, kot je vrednost izgubljenega, meni Kaiser.

Ta razgovor nam je bil povod, da smo želeli slišati še lovsko stran. Predstavniki lov-

ske družine Luče so menili, da so sedaj v tem letnem času ugodnejše možnosti za odstrel medveda, ki je povzročal škodo tudi v njihovem predelu. Ni res, da bi lovci ne storili ničesar za uničenje tega štirinožnega škodljivca! Konec septembra so lučki lovci zasledili kosmatinca pri opuščeni kmetiji Gabraš v Raduhi. Ko je lovec njihove družine ustrelil jelena, so opazili, da ga je medved preko noči skrbno zakopal in pokril z vejevjem, tako so ga kar težko našli. Bil pa je od medveda načet, zato so ga iztrebili in mu nastavili mrhovišče, ki naj bi ga privabilo pred njihove puške. Zaseda lovcem je opazila medveda, ko je iskal zakopanega jelena. Po sledi je prišel do mrhovišča. Tam so nanj streljali, vendar so ga zaradi mraka zgrešili. Nekaj tednov prej, so lučki lovci pripravili skupni lov na Raduhi, tega se je udeležilo okoli 60 lovcem iz vse doline. Medved se je spretno izmuznil in nadaljeval svoje pustošenje. Tudi lovci iz Ljubnega so pripravili zasede, vendar brez uspeha.

Prevladuje mnenje lovcem da je v našem primeru to medved manjše rasti, kar sklepajo po sledih, ki jih je zapustil. Na sploh trdijo, da se zelo redko zgodi, da bi medved napadel človeka. Drugače pa je, če je ranjen, ali če gre za medvedko z mladiči. Pravijo, da je tudi medved plaha žival. Najbrž pa ni pravila zanj, kakor tudi za druge živali ne. Velja torej prepričanje, da se je srečanju z njim bolje izogniti, vendar pa pretirana bojazen ni na mestu.

Višinski kmetje, lastniki ovac in čebelarji si bodo gotovo oddahnilo, ko bo medvedja nadloga mimo!

Kmetijstvu prva skrb

Menda je že kar v rodu pri Kneblovih, da se mlajši člani te ugledne kmečke družine vsestransko udeležujejo. Tako je bilo nekoč velikokrat videti na odru domačega prosvetnega društva oba starša sedanjega gospodarja Ivana Presečnika. Tudi mladi Ivan je kmalu našel pot v razna društva, posebno rad pa je igral v gledališki skupini PD Gornji grad. Seveda ga najdemo še med gasilci, turističnimi delavci, dela pa tudi v krajevni skupnosti. Delo na kmetiji mu narekuje velike obveznosti, ki bodo najbrž zahtevale, da se marsičemu odreče, saj v konicah kmečkega dela zelo primanjkuje delovne sile.

Že prvi pogled, ko stopiš v domačijo pri Kneblovih, kaže številna priznanja in diplome. Vse to priča, da si prišel k naprednim gospodarjem, saj veljajo pohvale za sadjarstvo, mlečno proizvodnjo, čebelarstvo in končno še državno odličje, ki pove po svoje še več. Kneblovi so se pričeli ukvarjati s kmečkim turizmom že med prvimi v dolini, sicer pa je Ivan starejši bil daleč na okoli znan čebelar, pa še danes je videti ob gospodarskem poslopu mogočen čebelnjak s 26 polnimi panji. Seveda bi v njem bilo še prostora in najbrž je nekoč, ko je lastnik bil še mlajši bil poln čebel.

Ivan Presečnik mlajši v razgovoru poudari, da si družina skupaj prizadeva za razvoj domačega gospodarstva. Pridne roke poprimejo povsod. Kmečki turizem zahteva dosti napora za obe ženski v hiši, saj se dobro zavedajo, kako pomembna je kakovost in dobra ponudba. Gostom lahko ponudijo 25 postelj in seveda mir, saj je kmetija na izredno lepem predelu. Obiskovalcev imajo dovolj in nekatere že kar stalne. Mnogi ljudje iz mest si želijo na deželo, posebno zanimivo pa je opazovati mestne otroke, ko spoznavajo življenje

na kmetiji. Turizem je treba na kmetijah smatrati kot dodaten vir sredstev in zato ne sme kmetovanje trpeti, menijo pri Kneblovih. Da je tako, potrди podatek — v hlevu stoji 28 glav živine, usmerjeni so v rejo plemenske živine in mlečno pr-

Ivan Presečnik, mlajši

oizvodno. Obdelujejo okoli 11 ha obdelovalnih površin, gozda pa je 18 ha. Da vse to zmorejo je predpogoj dobra mehanizacija in seveda pravilna delitev dela znotraj družine. Pred leti so se ukvarjali še s kurami-nesnicami, pa so jih opustili.

Ob zaključku našega razgovora smo povprašali Ivana Presečnika, kako namerava v bodoče usmerjati svojo dejavnost. Kar hitro smo zvedeli, da bodo Krefli, ki jih sedaj pripravljajo v gledališki skupini Gornji grad, zadnja igra, ko bo sodeloval, saj mu čas ne dopušča večjih obvez. Glede dela v krajevni samoupravi, meni, da je treba sodelovati, kajti vse premalo se krajani zavedajo, da bi s skupnimi močmi zmogli marsikaj izboljševati v svojem kraju. Nekateri so sploh „navdušeni“ nad kritikami, pri delu pa le malo pomagajo! Res bi morali širše in plodno sodelovati, če bi hoteli vsaj najnujnejše urediti v kraju, ki je poleg vsega še turistični. Vsekakor pa bo kmetovanje prva skrb mladega gospodarja.

Iz pozabljenih zapisov

Pred leti smo zapisali v našem glasilu nekaj podrobnosti o Mozirjanju Jožetu Lekšetu, ki je takoj po prvi vojni učiteljeval v Solčavi, na Rečici in nato v Celju in Vojniku. Po njegovi smrti je njegova vdova namenila vse zapiske, ki so po Lekšetu ostali Arhivu kulturne skupnosti v Mozirju. Med zapiski najdemo opisane ljudske običaje iz naše doline, reke in pregovore, stare ljudske pesmi in še mnogo kar spada v kulturno dediščino. Naj navedemo nekaj njegovih podatkov, ki še niso bili objavljeni. „Za plavljenje lesa je bila ustanovljena Gornjesavinjska plavičarska in plavbena zadruga v Radmirju (registrirana zadruga z omejeno zavezo, ustanovljena 8. maja 1914). Vstopnina je bila 3 krone, delež pa 10 kron. Zadruga je obstojala tudi med staro Jugoslavijo. Vsaka tri leta so izvolili vodstvo. Iz seznama članov za leto 1935 je razvidno, da je zadruga imela 64 članov — „plavnih upravičencev“. Do leta 1941 je članstvo narastlo na 120, zadnji predsednik pa je bil Joža Poznič, p. d. Kveder iz Šokata 88.

Zadruga je čistila struge, streljala skale, čistila pod mostovi v Zidanem mostu, kjer je očistila „kanal“ t. j. prekop za krajem, pri čemer je železnica prispevala polovico stroškov. Vsakemu članu je preskrbela koncesijo, izposlovala komisijo, ki je pregledala vodne naprave in se brigala, da zaradi poškodb pri plavi niso oškodovanci zahtevali prevelike odškodnine.

Les so plavili spomladi, dokler daje sneg večjo vodo. Vrbovec si je skušal pridobiti prioriteto pravico pri plavljenju okroglega lesa, pa ni uspel. Pozneje je tudi Vrbovec (Marjingrad, o. A. V.) postal član te zadruge. Pozneje je ravnatelj Vrbovca inž. Žumer dosegel, da so pri plavljenju imeli prednost tisti, ki so les imeli najbolj daleč.

Lekše je zapisal pod ta sestetavek še: „Savinja ni plovna vse leto. Vozijo po daljšem dežju, ko voda naraste, predvsem pa spomladi, ko kopni sneg po planinah. Pravijo: Dokler ma Radha snega za no gos, je Savna vsakmu flosu kos“.

Dan mrtvih

Zvečer,
ko dan mrtvih
je mimo,
ko vse se pogrezne
v nočno sivino,
ko ni več ljudi
in se vse umiri
pokopališče
v soju sveč zaživi:
Nemirni plamenčki
mečejo sence
na marmorne plošče,
črke in slike,
da v hipu so majhne,
nato spet velike;
da enkrat v zlatem
lesku blestijo,
drugič izginejo
ali zbledijo.

Ciprese se večajo,
rastejo iz teme,
brezbarven je žlahini
cvet krizanteme.
Sij tisočerih
nemirnih luči
ustvarja privid
čarobnih moči
Skrivnostna meglica
se dviga iz tal
kot pajčolan,
s srebrom prevlečen,
z zlatom pretkan.

Spoštljivo, neslišno
usmerim korak
na peščene stezice,
da vidim gomile
odete v cvetlice.
Tu, med grobovi,
na kraju tišine,
molk mi pove:
„Glej, enkrat vse mine!“
ŠTEFKA PETEK

Splavarili so v Romunijo

Da bi ohranili nekatera ustna izročila o katerih je pisal Jože Lekše, smatram za potrebno, da zapišemo tudi izpoved Ermenca p. d. Apata z Ljubnega, ki je bil v času, ko je to pripovedoval star nad 80 let. Če domnevamo, da so ti Lekšetovi zapisi nastali okoli leta 1930 bo slika jasnejša.

Savinjski flosarji so se podajali tudi na dolgo „rajžo“, vse tja do Karabije na Romunskem. Zapisano je, da so nekateri vozili tudi do tega kraja, ki je bil malo dalje od Kalafata. Navaja se tudi romunski kraj Bistrec. V Kalafatu je bil takrat znan trgovec z lesom, ki je trgoval z našimi ljudmi in se je pisal Jonita Marinku. Po cenah lesa v zapisu lahko sodimo, da gre za čas dogajanja pred letom 1900. Za vožnjo od kalafata in nazaj so potrebovali 5 do 6 tednov. Bila je zelo naporna zaradi „džerdapov“ in „kazanov“, zato so splav v Beogradu v Adi močnejše utrdili. S seboj so pripeljali čolne na splavu, te so pošiljali na poti v Kalafat naprej kupovati hrano. V oklepaju je Lekše na-

vedel domnevo, da so čolne izdelovali tudi v Nazarjah. Navaja, da so v Kalafat vozili: Petrin in Flere s Pobrežij, z Ljubnega pa Kolenc, Filež, Režov in Batl. Vračali so se en dan od Kalafata do Turn—Severina z ladjo, kjer so prenočili. Nadaljevali so pot z ladjo do Oršave in prenočili v Zemunu. Nato so prišli z ladjo ob polnoči v Muhač (tu sledi pripomba Lekšeta, da gre najbrž za Mohač), odkoder jih je pot z vlakom peljala preko Kotoribe do Pragerskega. Denar so zamenjavali v Oršavi ali Budimpešti.

Zapis navaja, da je žagan flos stal doma 20 do 24 goldinarjev v Kalafatu pa 50 goldinarjev. Baje so pričeli voziti do Kalafata v letu 1878 (?), nehali pa okoli leta 1890. Nekaj časa so morali od lesa, ki so ga vozili v Kalafat plačevati carino in so vsako vrsto blaga (po eno desko) tehtali. Zaradi tega so vozili s seboj posebno suhe deske vsake vrste, da so bile čim lažje. (Lahko torej sklepamo, da so plačevali carino od teže, op. A. V.).

A. VIDEČNIK

Takole je ujela naša kamera odhod mozirskih najmlajših na dopoldanski sprehod. Ob vrvcu hodijo kar radi in še bolj varno je.

Pičla sredstva za pospeševanje kmetijstva

Dobro je znano, da smo preteklo leto ustanovili po vsej Sloveniji intervencijske sklade za pospeševanje kmetijstva. Naloga sklada je, da s svojimi sredstvi čimbolj vzpodbudi pridelovanje hrane. Znašli smo se v precej različni situaciji glede na finančno moč občinskega gospodarstva, čeprav so problemi vsega slovenskega kmetijstva približno enaki. Najnujnejše stimulacije pokrivamo z republiškim programom, kjer smo udeleženi le, če predhodno zagotovimo sodeležbo občinskega sklada.

To pa pomeni, da moramo predhodno pokriti republiški program, preden lahko namenimo denar tudi za občinske stimulacije. Republiški program intervencij je namenjen predvsem za povečanje števila živali in delnega pokrivanja proizvodnih stroškov preko odkupnih cen. Pri tej stopnji razvoja živinoreje v naši dolini, kjer je genetska spodobnost živali nad slovenskim povprečjem, pa lahko povečujemo proizvodnjo le, če bomo pridela- li več kakovostne osnovne krme in če bomo živalim predvsem v zimskem obdobju dodajali močna krmila. Ker pa so cene umetnim gnojilom in močni krmi v zadnjem letu močno porasle (približno 80%)

se je bati zmanjšane uporabe umetnih gnojil in močne krme. To pa lahko ima ne glede na vse ostale ukrepe za posledico zmanjšano kmetijsko proizvodnjo. Upoštevati moramo tudi dejstvo, da bo letošnja suša zmanjšala pridelek osnovne krme ponekod do 30%. Zato je skrajni čas, da zagotovimo v občinskem intervencijskem skladu sredstva za subvencioniranje nabave umetnih gnojil in močne krme.

Dejstvo je, da intervencijski sklad ne bo mogel letošnje leto pokriti svojega programa. Izpad sredstev nastaja predvsem iz virov občinskega sklada. Večji kot preteklo leto pa bo delež republike in SIS-a za preskrbo mesta Ljubljane. Najslabši je položaj pri SIS za pospeševanje kmetijstva v naši občini. Letošnje leto so uspeli zbrati samo 470.074,90 din. Nad polovico OZD sploh ne plačuje tega prispevka po sprejetem samoupravnem sporazumu. Nekatere so za to upravičene, ker so pač v izgubi, druge pa enostavno ne poravnajo svojih obveznosti. Prav zato je vprašljivo, če bodo uspeli zbrati v SIS predvidenih 2.000.000,00 din. Vse zamudnike bodo opozorili na obveznosti, seveda pa pričakujejo tudi ustrezne ukrepe izvršnega sveta SO Mozirje.

Flosarska pesem

Iz zapisov Jožeta Lekšeta smo povzeli tudi pesem „O prvem krmanežu Tinetovem Francu iz Mozirja.“ Zapisovalec je ob robu navedel kot ustno izročilo Kosa (povedal Kos). Seveda je težko ugotoviti kdo je bil tisti, ki je pesem povedal zapisovalcu. Napisa-na je takole:

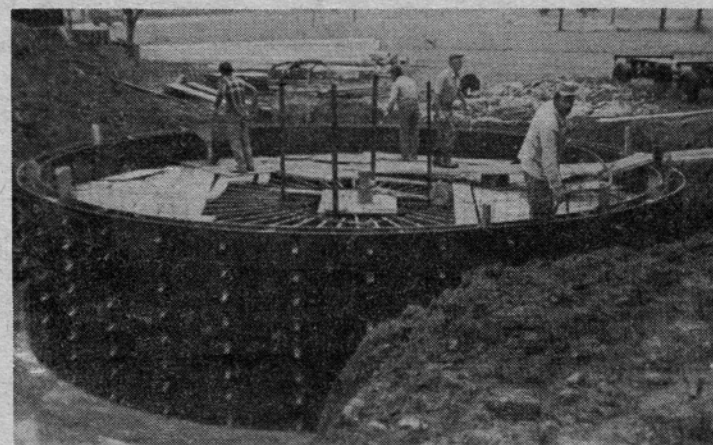
*Al ste poznal tistga moža,
tiga prviga krmaneža.
Tja dol po Savci flos pela
tja dol do dalne Mitrovce*

*Al ste poznal Franca Tineta,
tiga prviga krmaneža.*

*ko tako bele deske ma,
jih v Mitrovco drago proda.*

*Al ste poznali tistga moža,
tiga prviga krmaneža,
njegovo truplo zdaj trohni
tam dol v daljni Mitrovci.*

Povsem verjetno je, da je prof. Lekše zapisal pesem v času, ko je kot učitelj služboval na Rečici. Vsekakor pa je najverjetneje zapisana med obema vojnama. Morda se bo našel kdo od naših mladih narodopiscev, ki bi bogate zapise rojaka Lekšeta zbral in strokovno uredil?

Gnojne jame delajo pri naših kmetih s pomočjo skupine ZKZ in z združno opremo. Takšen način gradnje je sodoben in zanesljiv. Prizor je posnet na Kropi pri Krajncvih.

VEZ n. sol. o. MOZIRJE

Po sklepu DS TOZD Komunala in gradbeništvo, razpisujemo

javno licitacijo

za odprodajo

valjarja DV — 30

Izključna cena osnovnega sredstva je 800.000.- din. Interesenti, ki želijo sodelovati na licitaciji, morajo pred pričetkom licitacije vplačati varščino v višini 10% od izključne cene na blagajni VEZ Mozirje. Javna licitacija bo dne 28. 10. 1983 ob 10 uri pred skladiščem TOZD. V ceno ni vključen prometni davek, ki se obračuna po kupoprodajni pogodbi. Ogled OS je možen 2 uri pred pričetkom licitacije. Licitacijska komisija

Obvestilo

VEZ Mozirje, TOZD Komunala in gradbeništvo obvešča vse porabnike vode iz vodnega zajetja Letošč, da zaradi dolgotrajne suše primanjkuje vode. Vsled tega bomo zvečer pripirali ventil, da se bo ustvarila rezerva, medtem, ko bomo jutraj ponovno odprli in tako zagotavljali vodo porabnikom. Vse porabnike pa pozivamo, da varčujejo z vodo. V kratkem času bomo vršili popravila na primarnem vodu. O datumu popravil bomo porabnike prav tako obvestili. Za razumevanje se zahvaljujemo!

Osnovna šola Mozirje razpisuje dela in naloge

voznika

z opravljenim izpitom kategorije D za prevoz šolskih otrok na Rečici

Delo se razpisuje za polovični delovni čas. Prijave s potrebnimi listinami pošljite do 20. 11. 1983 na Osnovno šolo Mozirje

Osnovna šola Mozirje razpisuje javno licitacijo

za kombibus TAM 2001, letnik 1977
Izključna cena 150.000 din

Licitacija bo 5. 11. 1983 ob 9. uri pri šoli v Mozirju. Ogled je možen od 2. 11. 1983 dalje.

TOZD Gozdarstvo Gornji grad,
razpisuje po sklepu D.S.
javno licitacijo
za prodajo naslednjih osnovnih sredstev:

- 1. 8-sedežni kombi VW 1500, letnik 1974 nev-ozen, neregistriran.**
Izključna cena 115.000,00 din.
- 2. 8-sedežni kombi VW 0500, letnik 1974 nev-ozen, neregistriran.**
Izključna cena 105.000,00 din.

Licitacija bo 11. 11. 1983 ob 9,00 uri v garaži poslovne stavbe TOZD Gozdarstvo v Gornjem gradu. Interesenti morajo položiti varščino v vrednosti 10% povprečne cene. Ogled je mogoč vsak dan od 7,00 do 10,00 ure in eno uro pred pričetkom licitacije.

RAZPIS

Vzgojnovarstvena organizacija Mozirje razpisuje prosta dela in naloge tajnika — blagajnika v DE Mozirje za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Nastop dela s 12. 12. 1983. Pogoji: Končana srednja ekonomska šola in 2 leti delovnih izkušenj. Prijave s fotokopijo zaključnega spričevala pošljite na naslov VVO Mozirje — komisija za kadrovska vprašanja.

OBVESTILO

TVD Partizan Mozirje obvešča članice in mladinke, da pričnejo z redno vadbo v osnovni šoli Mozirje v petek dne 8. 11. 1983.

Urnik vadbe:

starejše članice od 18,30 do 19,30
mladinke-ml. članice od 19,30 do 20,30

Skupino mladink in članic bo vodila tov. Pavlič Anita z aerobno gimnastiko.

Prepričani smo, da se boste našemu vabilu odzvale. TVD Partizan Mozirje

DRAGI OTROCI!

V tem pustem jesenskem in zimskem času vas vabimo na našo knjižnico v Mozirju na uro pravljic. Po počitniškem potepanju so se naši junaki pravljic in zgodb spet vrnili domov, ter že nestrno čakajo, da vas zopet vidijo in vam povedo svoje najnovejše dogodivščine, ki so si jih nabrali čez poletje. Če vas ti njihovi pripetljaji zanimajo, pridite vsak drugi in zadnji torek v mesecu ob 17. uri v našo knjižnico, kjer se čez zimo naši junaki zadržujejo. Povedali vam bodo vsak svojo zgodbo.

Napad na Rečico

Jože Hren—Aki

Tudi Nemci, ki so hiteli iz Ljubnega na pomoč napadenim v Rečici so pri Vrhpolju trčili v

Veterinarsko dežurstvo

ijan, dipl. vet. Ljubija, tel. 831-017

Žiga Laykauf (1868 — 1938)

Prvo pesem je objavil v Slovanu, ko mu je bilo 17 let, nato pa v letih 1893-96 nekaj pesmi v Ljubljanskem zvonu. V začetku leta 1895 se je tu še podpisoval,

A black and white photograph showing three men in front of a building. In the foreground, a man is kneeling on the ground, holding a small cross. Behind him, two other men stand. The man on the right is wearing a hat and a dark jacket, looking towards the camera. The man on the left is also wearing a hat and a dark jacket, looking slightly away from the camera. The building in the background has a cross on its wall.

Duhoviti Mozirjani

Mozirje je v preteklosti slovaški slugi mag. ph. Heberjeve je bil spomin Lenartniga društva v Mozirski skupino nekdanjih mozirskih tiskarjev, ki so bili pod lipo, nekako tam, kjer je slika. Tako je prvi z leve Levi, drugi znani brezdelnež in je kar običajno, da je levi Anton Strenčan p.d. Grabar, drugi zgoraj Franc Deleja, p.d. Žekaj, tretji ugotovljeno prav, morda namreč

(1868 — 1938)

V tržaškem mesečniku *Slovenka* je v letih 1901-02 objavil dva prevoda in dve svoji pesmi, in sicer hvalnico Sa-
vinjski dolini in balado *Slika* (za Aškerčevim motivom o priklenjenem zmaju, ki bo ugonobil krute vitezove slovenski narod pa bo postal svo-
boden).

Publicistično je v letih 1897-98 sodeloval tudi kot sourednik socialističnega Delavca, v istem času pa je sodeloval pri „poučno-zabavnem listu za slovensko ljudstvo“ Svobodni glasovi, kjer mu je — po mnenju literarnih zgodovinarjev — najbolj uspešen prevod „Velikega inkvizitorja“ Dostojevskega, ki je podpisan s psevdonimom Raduharjev. (zato je vprašljivo, če je prevod res Laykaufov. Prevajalec bi lahko bil France Štiflar, za kar govorita dve dejstvi: bil je rojen v neposredni bližini Raduhe, od leta

Z uničenjem postojanke v Rečici ob Savinji je v teh krajih močno upadel zaostreni zasedbeni režim. Prebivalstvo se je

Po končani bitki so bolničarke in bolničarji še enkrat pregledali ranjence in jim nudili, kar so pač mogli. Mene je hudo prizadela vest, ki sem jo zvedel že med bojem, da je ranjen tudi Roman. Takoj po končanem boju sem ga poiskal in bil ob njem do odhoda vseh ranjencev v partizansko bolnišnico. Romanova rana je bila huda. Ob vsakem nerodnem koraku, ga je še bolj zabolelo. Navzlic vsem težavam in bolečinam smo šli dalje.

Tema in mrak težke noči sta se začela umikati zori.

(NADALJEVANJE)

Seznam novih knjig v knjižnici Mozirje

MLADINSKA LITERATURA: Stupica, M. L.: 12 mesecev, Brenk, K.: Partizanska bolničarka

Knjižnica vabi

Tekoče številke revij letošnjega leta si lahko ogledate v naši čitalnici, starejše vezane letnike pa si lahko sposodite tudi na dom. Obiščite nas in si poiščite svojo revijo.

Matična kronika za avgust 1983

SMRTI: RAJTER Jožefa, stara 80 let, upokojenka iz Bočne 98, PAHOVNIK Martin star 46 let, kmetovalec iz Florjana 18, UGOVŠEK Ana, stara 47 let, gospodinja iz Florjana 28, NATLACEN Jožefa, stara 82 let, kmetovalka iz Bočne 22, REPENŠEK Milan, star 56 let, upokojenec iz Mozirja 189, PREPADNIK Janez, star 76 let, upokojenec iz Luč 2, ZAMRNIK Jožef, star 84 let, kmetovalec iz Konjskega vrha 23, ZAGRADIŠNIK Anton, star 48 let, kmetovalec iz Krnice 8, ZALEZNIK Marija, stara 87 let, upokojenka iz Radmirja 1, ZAGOŽEN Jožef, star 70 let, upokojenec iz Savine 87, DEZNIK Frančišek, star 80 let, kmetovalec iz Primoža 53, GOVEK Jožefa, stara 78 let, upokojenka iz Šentjanja 33, ČULK Matija, star 22 let, mizar iz Trnovca 6.

Matična kronika za september 1983

POROKE: PREPADNIK Albin, star 32 let, kovač iz Raduhe 7 in KAKER Martina, stara 23 let, delavka iz Raduhe 7. **SLATINŠEK** Mirko, star 26 let, avtoklepar iz Gornjega grada 93 in **ERMENC** Ana, stara 23 let, študentka iz Bočne 51. **REMIC** Franc, star 26 let, soc. delavec iz Šmartna/Dreti 24 in **JURJOVEC** Marija, stara 24 let, fizioterapevt iz Rečice/S 108. **DOLINAR** Branko, star 25 let, vod. inštalater iz Sp. Rečice 3 in **KLANEČEK** Angela, stara 18 let, likalka iz Sp. Rečice 3. **TAJNŠEK** Zlatko, star 24 let, programator dela iz Gornjega grada 164 in **BOŽIČ** Diana, stara 21 let, prodajalka iz Gornjega grada 31. **SEMLAK** Franjo, star 22 let, vilicarist iz Sp. Kraš 40 in **ARAM** Marija, stara 19 let, sestavljalka iz Kokarij 36. **POLJANŠEK** Danijel, star 19 let, gozdni delavec iz Florjana 44 in **ZAVERŠNIK** Štefka, stara 24 let, delavka iz Lenarta 19.

SMRTI: PEČOVNIK Antonija, stara 84 let, upokojenka iz Dola 28, Remic Anton, star 80 let, upokojenec iz Vologa 28, RAZGORŠEK Frančiška, stara 84 let, upokojenka iz Mozirja 244, BERČNIK Franc, star 84 let, upokojenec iz Ljubije 71, ŽAMVC Jožef, star 78 let, upokojenec iz Savine 8.

Kino Ljubno v novembru

Kino Mozirje

Kino Mozirje v novembru

četrtek v mesecu ob 17. uri matineja. Predvajali se bodo mladinski filmi.

SAVING THE NOVICE

Žiga Laykauf—Mozirski

Na hiši, kjer je živel „domoljub, pesnik in publicist“ Žiga Laykauf, je Zveza kulturnih organizacij Mozirje leta 1979 dala vzditi ploščo v njegov spomin.

PETER WEISS